

BETTER COTTON

AÇIKLAMALI ÜRETİM ESASLARI VE KRİTERLERİ

EKİM2013

İçindekiler

İçindekiler.....	1
Kısaltmalar.....	2
Açıklamalı Üretim İlke ve Kriterlerine Giriş	3
» Ürün Koruma.....	5
» Su.....	13
» Toprak	15
» Doğal Yaşam.....	18
» Lif Kalitesi.....	20
» İnsana Yakışır İş.....	23
 EK 1- Terimler & Tanımlar.....	48
Ek 2- Kimyasallara ilişkin rehber.....	57
Ek 3- İlgili ILO sözleşmelerinin özeti	63

Kısaltmalar

BM	Birleşmiş Milletler
BCI	Better Cotton Initiative
Bt	Bacillus thuringiensis
BKH	Binyıl Kalkınma Hedefleri
FAO	Birleşmiş Milletler Dünya Gıda ve Tarım Örgütü
GM	Genetiği değiştirilmiş
ICAC	Uluslararası Pamuk Danışma Komitesi
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IPM	Entegre Zararlı Yönetimi
IUF	Uluslararası Gıda, Tarım, Otel, Lokanta, Hazır Yemek, Tütün ve Bağlantılı İşçiler Sendikası
MGBF	Malzem Güvenliği Bilgi Formunda
KKD	Kişisel Koruyucu Donanım
KOK	Kalıcı Organik Kirleticiler
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ÖBO	Ön Bilgilendirmeli Onay
SEEP	Pamuğun Sosyal, Çevresel ve Ekonomik Performansına ilişkin ICAC Uzman Paneli
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UYM	Ulusal Yardım Materyali
WHO	Dünya Sağlık Örgütü

Giriş

Bu açıklayıcı dokümanda Better Cotton'un küresel tanımını oluşturan Better Cotton İlke ve Kriterleri hakkında bilgi sağlanmaktadır. Her Üretim İlkesi için o İlkenin ve onunla bağlantılı Kriterlerin Better Cotton tanımına niçin dahil edildiğinin açıklandığı kısa bir giriş bölümü konulmuştur. Üretim İlke ve Kriterlerinde geçen özel terimlerin BCI tarafından kullanıldıklarında kapsamlarının ne olduğunun açıkça belirlenmesi amacıyla tanımları verilmiştir. Dolayısıyla bu dokümanda hem bir Üretim İlkesine (ve onunla bağlantılı Kriterlere) niçin burada yer verildiğinin gerekçesi hem de BCI'nın bunların yerine getirilmesiyle elde etmeyi umduğu sonuçları anlatılmaktadır.

Bu doküman Üretim İlke ve Kriterlerinin yorumlanmasında BCI'nın uygulama ortaklarına kolaylık sağlar ve gerek Better Cotton İlke ve Kriterlerinin kapsadığı meseleleri halletmeye çalışmanın önemini gerekse Better Cotton yetiştirmenin pratikte içerebileceği çeşitli hususları pamuk yetiştiricilerine izah etmede uygulama ortaklarına yardımcı olur. Doküman ayrıca Better Cotton ile ilgili olan perakendeci, çırçır, iplikçi, tüccar, STK, ticaret odası, üretici birliği ve büyük ölçekli bağımsız pamuk çiftliği gibi diğer kesimlerin Better Cotton İlke ve Kriterlerini daha iyi anlamalarına katkı sağlar.

Üretim İlkeleri Better Cotton üretimi için çiftçinin eylemlerine ihtiyaç duyulan, çiftçinin kontrolü altındaki genel konuları tarif eder. Üretim İlkeleri başlığı altında sıralanan Kriterler her Üretim İlkesi kapsamında ele alınması gereken belli alanlar hakkında daha yüksek seviyede ayrıntı sağlar. Üretim İlkeleri ve onlarla bağlantılı Kriterler birlikte dünya genelinde Better Cotton üretiminde çözümlenmesi için çaba gösterilen meselelerin ne derece ortak meseleler olduğunu belirler.

Üretim İlke ve Kriterlerinin altında yatan temel anlayış Better Cotton yetiştirmede ulusal yasalara ve yürürlükteki diğer mevzuata saygı göstermektir. Pamuk üreticileri daima ulusal yasalara göre hareket etmelidir. Bunun istisnası ulusal yasalarla konulmuş standartların referans niteliği taşıyan ve uluslararası ortamda kabul gören standartların ve sözleşmelerin gerisinde olmasıdır. Bu durumda uluslararası standartlara itibar edilir. Ancak, ulusal yasaların belli bir konuda koymuş olduğu standartlar uluslararası standartlardan daha yüksek ise o zaman ulusal yasalar geçerli olur.

Kullanılan üretim metotları ve işçilikler arasındaki farklar itibarıyla BCI çiftlikleri küçük, orta ve büyük ölçekli çiftlikler olmak üzere üç kategoriye ayırmaktadır. Bu kategorilerin üçü için de 24 kriterlik bir ortak kriter kümesi geçerlidir. Ayrıca orta ve büyük ölçekli çiftlikler için 20 adet ilâve kriter vardır.

Çiftlikler Better Cotton yetiştirme lisansına sahip olmak için önce Asgari Gereklilikler kümesindeki şartları yerine getirmelidir. Asgari Üretim Kriterleri, Yönetim Kriterleri ve Sonuç Göstergelerini rapor etme hep Asgari Gereklilikler arasındadır. Asgari Gereklilikler sadece ilk aşamadır; çünkü bir de çiftliklerin kendilerini geliştirmeye teşvik edildiği İlerleme Gereklilikleri mevcuttur. Asgari Gereklilikler ve İlerleme Gereklilikleri bir arada Better Cotton Performans Ölçeğini oluşturur. Bu ölçekte çiftliklerin performanslarına göre farklı kulvarlara yerleştirildiği bir puanlama sistemi kullanılır. Better Cotton yetiştirme gereklilikleri her çiftlik kategorisi için farklı olduğundan her kategori için ayrı bir ölçek düşünülmüştür. Bu gerekliliklerin ayrıntılı açıklamaları için lütfen Better Cotton Güvenilirlik Programına bakınız.

Pamuk tarımı çok çeşitli çevresel, toplumsal, ekonomik, coğrafi ve iklimsel koşullarda gerçekleştirilir. Bu çeşitlilik ortamının tamamı için önem taşıyan genel meseleler (Üretim İlke ve Kriterleri) belirlenmişse de bir çiftçinin belli bir meselenin çözümünde tatbik edebileceği yönetim seçenekleri münferit koşullara göre değişir. Belli bir durumda bu meselelerle başa çıkmada devreye sokulacak daha iyi yönetim pratikleri ve uygulama tekniklerinden uygun

olanların belirlenmesini Better Cotton Üretim İlke ve Kriterlerine uyum sağlamak için çiftçilerle birlikte çalışmaktan sorumlu olan kişilere bırakmak en iyisidir. Çiftçilerin Better Cotton yetiştirmelerine yardımcı olmak için onlarla birlikte çalışan her uygulama ortağı BCI Üretim İlke ve Kriterlerinin gereklerini yerine getirmede çiftçilerin yararlanabileceği belli usuller hakkındaki ayrıntılı bilgiler geliştirir. BCI'da bu bilgilere Ulusal Kılavuz Malzemesi denir. Her uygulama ortağı Ulusal Kılavuz Malzemesi birikimine katkıda bulunduğundan lüzumlu bilgiler sürekli olarak derlenir ve çoğalır. BCI'nın rolü bu malzemeye erişimi kolaylaştırmak ve her ilkeye uyum için yeterli bilginin mevcut olmasını sağlamaktır. BCI mevcut bilgileri belirleyip dağıtımını yaptığı gibi tespit edilen bilgi açıklarını kapatmak için ihtiyaç duyulan malzemeyi de geliştirir.

BCI'nın pamuk yetiştirmede çevreye veya iş gücüne ilişkin her meseleyi halletmeye çalışmadığını kaydetmek önemlidir. Üretim İlke ve Kriterleri istişare aşamasında etkileri itibarıyla küresel seviyede ele alınması gereken en önemli hususlar olarak belirlenen ve teyit edilen 6 çeşit meseleye odaklanmaktadır. Bu dokümandan maksat pamuk tarımında 6 adet Üretim İlkesinden her biri kapsamında ortaya çıkabilecek sorunların tümünü ele almak değildir. Maksat pamuk tarımını ilgilendiren en önemli küresel meselelerden bazılarını tanıtmak ve Üretim İlke ve Kriterlerine uyum sağlamakla elde edilmesi hedeflenen sonuçları açıklamaktır. Bu açıklamaya yardımcı olmak için, uygulamaya konulabilecek çeşitli genel usullerden bazı örnekler verilmiştir. Bunların sadece birer örnek olarak tasarlandığı ve genel nitelikte olduğu unutulmamalıdır. İdeal uygulamanın hangisi olduğu konusu farklı Kriterlere göre farklı açılardan yorumlanabileceğinden bu örneklerle kapsamlı ve eksiksiz çözümler gözüyle bakılmamalıdır.

1. Better Cotton, ürün koruma uygulamalarının etkilerini en aza indiren çiftçiler tarafından üretilir.

GİRİŞ

Pamuk, pek çok zararlı böceği çeker; yabancı otlar tarafından sarılmaya ve hastalık kapmaya meyillidir. Bunların kontrol altına alınması ve yönetimi için çeşitli teknikler mevcuttur: Biyolojik kontrol ajanlarının, feromonların ve hormonların kullanımı; bitki ıslahı ve uygun bitki türünün seçimi; çeşitli kültürel ve mekanik teknikler; olağan (sentetik ve doğal) böcek ilaçlarının uygulanması ve son dönemde ortaya çıkan genetiği değiştirilmiş bitkiler bunlara dahildir.

Sentetik böcek ilacı kullanımı mahsülün korunmasında ağırlıkla tercih edilen bir yöntemdir. Böcek ilaçlarının söz konusu ağırlıklı tercihi ile uygunsuz ve yanlış kullanımı, insan sağlığını olumsuz yönde etkileyip, su kaynaklarını, mahsülleri ve çevreyi kirletebilir. Bu nedenle, bu Esasa ilişkin Kriterler iki başlıkta incelenmektedir:

1. Böcek ilaçlarına olan bağımlılığı azaltmak adına, Entegre Zararlı Yönetiminin benimsenmesi ve böcek ilacı yerine zararlıları kontrol altına alma tekniklerinin kullanılmasının vurgulanması. Böcek ilacı kullanımına ilişkin risklerin yanı sıra, bu ilaçların aşırı kullanılması, zararlıların ilaca karşı direnç geliştirmesine, doğada zararlıları avlayan canlı popülasyonunda bozulmaya ve ikinci bir zararlı neslinin ortaya çıkmasına yol açar. Bütün bunlar mahsülün korunmasını daha zor ve masraflı bir hale getirir.

2. Böcek ilaçlarının olası zararlı etkilerini en aza indiren uygulamalar.

Ana girişim grubu olarak BCI, Bt pamuk gibi transgenik pamuk türleri (genetiği değiştirilmiş ve biotech dahil) yetiştirmeyi tercih eden çiftçiler dahil olmak üzere, bütün çiftçilerle çalışacaktır. Söz konusu transgenik pamuk olduğunda, BCI “teknolojiden bağımsız” bir tutum benimser. Bu, BCI’nın çiftçileri hem transgenik pamuk yetiştirmeye teşvik etmeyeceği hem de yasal olması halinde, bu ürüne erişimlerini kısıtlamayacağı anlamına gelir. BCI Çiftçilerin mevcut teknolojiler konusunda bilinçli seçimler yapmasına ve bu teknolojileri gerektiği gibi kullanmalarına odaklanılır. BCI, çevresel, sosyal ve ekonomik bağlamdaki sonuçları iyileştirmek için çiftlik düzeyinde bilinçli karar vermeyi teşvik eder.

Kriterler

1.1 Aşağıdaki esasları içeren Entegre bir Zararlı Yönetimi Programı (EZY) benimsenir:

- (i) sağlıklı ürün yetiştirilmesi;
- (ii) zararlı popülasyonunda artışın ve hastalık yayılmasının önlenmesi;
- (iii) yararlı canlı popülasyonlarının korunması ve artırılması
- (iv) ürün sağlığının, önemli zararlıların ve yararlı böceklerin düzenli olarak arazide gözlemlenmesi ve
- (v) direnç yönetimi.

TANIM

BCI, FAO'nun Uluslararası Böcek İlacı Dağıtımı ve Kullanımı Tüzüğü' ndeki Düzenlenmiş (Versiyon,2002) Entegre Zararlı Yönetimi tanımını benimser. Entegre Zararlı Yönetimi (EZY) mevcut zararlı kontrol tekniklerinin tamamının dikkatle gözden geçirilmesi; zararlı popülasyonunun artmasını engelleyen, böcek ilaçlarını ve diğer müdahale türlerini ekonomik açıdan mazur gösteren, bunların insan sağlığına ve çevreye olan zararını en alt seviyede tutan uygun önlemlerin entegrasyonu anlamına gelir.

EZY, sağlıklı mahsüllerin agroekosisteme en az müdahale ile yetiştirilmesini vurgular ve doğal zararlı kontrol mekanizmalarını teşvik eder.

EZY'nin zararlılara yönelik önleyici ve iyileştirici kontrol önlemlerinin entegrasyonunu bünyesinde toplar. Ayrıca önlemlerin uygulanmasına bütünsel bir yaklaşımda bulunmayı; herhangi bir durumda çiftçilerin zararlı yönetimine dair bilinçli kararlar vermesi için bilginin geliştirilmesi, paylaşılması ve dile getirilmesi amacıyla uygun sosyal süreçler dahilinde zararlı yönetiminin nasıl gerçekleştirileceği konusunda teknik bilginin entegrasyonunu gerektirir.

BCI'NIN AMACI

Belirli bir kurallar dizisi olmasından ziyade, EZY, çiftçilere mahsüllerini, çeşitli zararlılardan nasıl korumaları gerektiği konusunda yol gösteren temel bir rehber olarak düşünülebilir. EZY Programını destekleyen esaslar arasında;

- Üreticinin çıkarlarının ve bu programının üretici üzerindeki etkilerinin, ürün koruma teknikleri bağlamında göz önünde bulundurulması, örneğin; böcek ilacı kullanımının insan sağlığına ve çevreye olası zararları, ilaca karşı dirençli böcek ve/veya zararlı ot popülasyonunu engellemek için genetiği değiştirilmiş türlerin yönetimi ve civarda bulunan genetiği değiştirilmemiş pamuğun döllenme riski,
- Çeşitli zararlı kontrol stratejilerinin, tek bir seçeneğe (özellikle böcek ilacı uygulamasına) bağlı kalmaksızın entegre bir biçimde kullanılması gerektiği ve hem önleyici hem de iyileştirici önlemlerin kullanılması,
- Zararlı oluşumunun doğrudan zararlı kontrol önlemlerinin uygulanmasını gerektirmediği,
- Zararlı kontrolünün gerekli olması halinde, kimyasal olmayan zararlı kontrol yöntemlerinin öncelikli olarak göz önünde bulundurulması gerektiği; böcek ilacı (özellikle etki alanı geniş ilaçların) kullanımına en son başvurulması gerektiği yer alır.

EZY uygulamasının amaçları/yararları arasında:

- Böcek ilacı kullanımının azaltılması ve buna bağlı olarak insan sağlığına ve çevreye zararın azaltılması,
- Daha farklı kontrol tekniklerinin kullanılması ve ürün koruma konusunda daha esnek bir yaklaşıma olanak sağlayarak zararlı kontrolünde tek bir yönteme bağlılığın azaltılması yer alır.

Herhangi bir çiftçinin arazisinde uygulanabilen özel teknikler çeşitli agro-iklim ve sezon faktörleri ile sosyo-ekonomik ve politik faktörlere bağlı olacaktır. BCI bu faktörlerin neler olduğunu belirlemek için uğraş vermeyecektir. En uygun ve özel zararlı yönetim tekniklerinin belirlenmesi ve tanıtımını yerel uzmanlara bırakmak gerekir. Ancak, pek çok uygun strateji mevcuttur. Bu strateji örnekleri, arazi düzeyindeki hangi uygulamaların EZY Programı dahilinde olduğunu gösterir. Bunlar;

- Yararlı organizmaların popülasyonlarını korumak ve arttırmak: barınak bitki ekimi ve/veya aynı anda yararlı hayvan türleri için yaşam alanı oluşturan farklı bitki türleri yetiştirmeyi; cezbedici kullanımı; yararlı böceklerin bırakılmasını; müdahaleci bir kontrol türü gerekliyse müdahale düzeyi en az olan böcek ilacının tercih edilmesini; çiftlikteki yaşam alanında biyoçeşitliliği sürdürmeyi kapsayan taktikler,
- Zararlı popülasyonunun artmasını engellemek: zararlı ve hastalık döngüsünü kırmak için nöbetleşe mahsül ekiminin uygulanmasını; çiftliğin yabani otlardan uzak tutulmasını; zararlıları barındıran mahsül ekmemeyi kapsayan taktikler;
- Belirli bir düzeydeki hasara direnen sağlıklı mahsül temin etmek: kaliteli toprak ve ekim yatağının hazırlanmasını; uygun türün ve ekim tarihinin seçilmesini; uygun su ve besin yönetimini; hasat yönetimi ve zamanlamasını kapsayan taktikler;
- Mahsülde oluşan belirli düzeydeki hasarı tolere etmek için uygun zararlı eşığının kullanılmasına bağlı olarak, mahsülün zararlılar, yararlı böcekler ve oluşan hasar kontrolü açısından düzenli olarak gözlemlenmesi,
- Direnç yönetimi: böcek ilacı gruplarının nöbetleşe kullanımı; hasar ve zararlı eşiklerinin tanınması; sadece bir böcek ilacı sınıfına ait uygulamaların toplamına sınırlama getirme; tuzak bitki kullanımı; zararlı kontrolü için mekanik çözümlerin kullanılması (örneğin; toprağın işlenmesiyle kışı atlatan pupaların yok edilmesi) ve yararlı böceklerle en az müdahale eden böcek ilacının tercih edilmesini kapsayan taktiklerden oluşmaktadır.
- Mahsülün, zararlılara, özellikle geç sezon zararlılarına, maruz kaldığı süreyi azaltmak için erken olgunlaşmanın yönetilmesi;
- Kimyasal olmayan kontrol yöntemleri: pamuk zararlıları için avcı görevini üstlenen kuş ve yarasaların teşvik edilmesini; feromonların kullanılmasını kapsayan taktikler;
- Pamuktan yayılan kokuyu ve zararlıları engelleyecek soyut bir bariyer oluşturmak için pamuk tarlalarının çevresinde sınır mahsülünün (örneğin; darı ve mısır darısı) kullanılmasıdır.

1.2 Sadece:

(i) Uygulanacağı ürün için devlet tarafından kayıt altına alınmış ve

(ii) Ulusal dilde doğru biçimde etiketlenmiş zirai ilaçlar kullanılır.

TANIM

Zirai ilaç; hayvan yemlerinin, tarım ürünlerinin, ağaç ve ağaç ürünlerinin üretim, işleme depolama, taşıma ve pazarlaması süresince zarara neden olan bitki ve hayvan türleri, hayvan hastalıkları ve taşıyıcı bireyler dahil olmak üzere her türlü zararlıyı kontrol altına alma, yok etme ve önleme amaçlı maddelerin karşımı anlamına gelir. Terim, meyveyi zayıflatmak veya meyvenin olgunlaşmadan düşmesini engellemek için kullanılan bitki büyüme düzenleyicisi, yaprak dökücü ilaç ve kurutma ajanı gibi maddeleri kapsar. Ayrıca hasattan önce ya da sonra, depolama ve taşıma süresince ürünün zarar görmesini engellemek için kullanılan maddeler de bu terim kapsamına dahildir.

Terim, biyolojik zirai ilaçların yanı sıra, böcek ilaçları, zararlı ot ilaçları, mantar ilaçları, akar öldürücüler, bitki büyüme düzenleyicilerini de kapsar. Bu amaçlar doğrultusunda uygulanan sentetik veya doğal maddeler arasında ayırım yapılmaz.

BCİ'NİN AMACI

Zirai ilaçların kullanılması, insanlar, hayvanlar ve çevre için risk oluşturur. Farklı zirai ilaçların, farklı türlerde ve düzeylerde risk teşkil ettiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, gerekli önlemlerin alınabilmesi için her bir zirai ilaç türüne ilişkin riskleri bilmek önemlidir. Yasal kayıtlı zirai ilaçların etiketlerinde kullanılan ürünün özellikleri, kullanım talimatları ve kullanım esnasında dikkat edilmesi gereken önlemlere ilişkin bilgi mevcuttur. Etiketle, kullanılması gereken uygulama ekipmanı ve koruyucu ekipman, kullanılacak su miktarı ve oranı, kullanım kısıtlamaları, ilaç kutusunun imhası, ilk yardım müdahalesi, hangi mahsul ve ürün için kullanılması gerektiği ve mahsüle uygunluğu konusunda bilgi yer alır. Bu malzemelerle ilgili diğer bilgiler Malzem Güvenliği Bilgi Formunda (MGBF) mevcuttur.

Mahsul için belirlenen zirai ilacın kayıt altına alınması, ilgili düzenleme kurulunun, ilacın mahsul üzerinde kullanımına ilişkin riskleri değerlendirdiği ve mahsüle yönelik kullanım talimatlarının geliştirildiği anlamına gelir. Özellikle, zirai ilacın kullanılacağı oran (her birim başına düşen miktar) ve gözlemlenmesi gereken stopaj dönemi (zirai ilacın uygulanmasından sonra, mahsul hasat edilmeden önce geçmesi gereken süre) uygulamanın yapıldığı mahsüle göre belirlenecektir. Uygulama oranları ve stopaj dönemi gerektiği gibi kararlaştırılmazsa, zirai ilacın, devletin kayıt altına alarak belirlediği mahsüle, özellikle gıda bitkilerine, uygulanması, gıda zincirine zirai ilaç girmesi riskini artırır. İlaç kayıt altına alınmamışsa, bunun nedeni o zirai ilacın, söz konusu mahsul için devlet tarafından uygun bulunmamasıdır.

Ayrıca, yüksek uygulama oranları mahsüle zarar verebilir veya yüksek miktarda ilaç kalıntısı oluşmasına neden olabilir. Öte yandan uygulama oranının az olması halinde, ilaç etkisiz olup, zararlıların direnç geliştirmesine neden olabilir.

1.3 Stockholm Sözleşmesi EK-A ve EK-B'de belirtilen zirai ilaçlar kullanılmaz.

TANIM

Stockholm Sözleşmesi, Kalıcı Organik Kirleticilere (KOK'lar) ilişkin Stockholm Sözleşmesi anlamına gelir ve KOK'ların üretimini ve kullanımını aşamalı olarak devre dışı bırakır. Mayıs 2004'te yürürlüğe giren bu sözleşme bazı ortak özelliklere sahip kimyasalların üretimini ve kullanımını sonlandırmayı hedefler. Bu özellikler: yüksek oranda zehirli ve kalıcı olma, uzun mesafelere yayılma ve besin zincirinde biyoakümülyasyona neden olur. Sözleşmenin listesinde yer alan 12 adet zirai ilaç şu şekildedir: aldrin, klordan, klordekon, diklorodifenil trikloroetanin (DDT), endrin, heptaklor, heksaklorobenzen, heksaklorosikloheksan, linden, mireks ve toksafen.

1.4 Zirai ilaçlar:

- (i) sağlıklı;
- (ii) zirai ilaçların kullanımı alanında eğitimli ve gerekli beceriyi kazanmış;
- (iii) 18 yaşından büyük ve
- (iv) hamile olmayan veya çocuk emzirmeyen kişiler tarafından hazırlanıp uygulanır.

BCI'NIN AMACI

Zirai ilaç kullanımına ilişkin zararlar göz önüne alındığında, bu ilaçları uygulayan kişilerin sağlıklı ve eğitilmiş olması önemlidir. Sağlıklı olmayan işçiler, örneğin yorgun veya hasta olanlar, kaza geçirmeye sağlıklı işçilerden daha yatkındır. Öte yandan bir hastalığı bulunan işçiler, özellikle karaciğer ve böbrek rahatsızlığı bulunanlar, daha büyük risk altındadır. Aynı şekilde, açık yarası olan işçilerde, zirai ilaçların vücuda girme riski yüksektir.

Çiftçi ve işçilere gerekli bilginin yanı sıra, güvenli bir şekilde ve sağlık riski olmaksızın çalışmalarını sağlayacak eğitim verilmelidir. Böylelikle, zararın kapsamı, ilgili riskler, risk denetimlerinin neden yapıldığı ve risk yönetiminin nasıl gerçekleştirildiği anlaşılabilir. Zararlar konusunun eğitimin merkezinde yer almasıyla birlikte, insanların güvenli bir şekilde çalışması sağlanır. Eğitimin içeriği duruma özeldir ve yerel bağlamda gözden geçirilmelidir.

Zirai ilaç uygulamasının, “doğası gereği ... kişilere zararlı” olması ve tehlikeli çocuk işçiliği şeklinde sınıflandırılması (*Çocuklar İçin Tehlikeli İşler ve genel olarak Çocuk İşçiliği konularında daha kapsamlı bir tartışma için İnsana Yakışır İş bölümündeki ilgili sayfaya bakınız*). nedeniyle, 18 yaşından küçükler zirai ilaç uygulamamalıdır. 18 yaşından küçüklerin zirai ilaç uygulaması hususundaki kısıtlamaların nedenleri arasında, uygulamanın fiziksel yapısı; genç işçiler için yüksek zehirlenme, yaralanma ve tükenmişlik riski bulunur. Yetişkinler için tasarlanan kişisel koruyucu donanımın, bu kişilere uygun olmaması ve düzgün işlev görmemesi de bu nedenler arasındadır.

Gelişmekte olan fetüse ve bebek bakımına ilişkin büyük riskler göz önüne alındığında, hamile ve bebek bakan kadınlar zirai ilaç uygulamamalıdır. Doğmamış bebekler ve küçük çocuklar bazı nedenlerle zirai ilaçlara karşı özel bir hassasiyet gösterebilir. Bu nedenler: Gelişmekte olan fetüsün sinir sisteminin olumsuz etkinleşme ihtimali, küçük çocukların yetişkinler gibi zirai ilaçları vücutlarından atamaması ve düşük kiloları nedeniyle zirai ilaçların etkilerine yetişkinlerden daha çok hassasiyet göstermeleridir. Kadın hamileliğinin ilk evrelerinde, hamile olduğunu fark etmeyebilir. Bu nedenle, çocuk doğurabilecek yaşta kadınların zirai ilaç uygulamaması en doğru yöntemdir.

1.1. 1.5 Aşağıdaki kategoride yer alan zirai ilaçların :

(i) WHO tehlikeli zirai ilaçlar listesi, Sınıf 1a ve 1b;

(ii) Rotterdam Sözleşmesi Ek III'te belirtilen ilaçlar

kullanımı daha iyi alternatiflerin bulunmasına ve düzgün bir risk yönetiminin gerçekleştirilmesine bağlı bir zamanlamayla aşamalı olarak sonlandırılır.

TANIMLAR

WHO Sınıf I, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından akut risk durumlarına göre, Aşırı Tehlikeli (1 a) veya Çok Tehlikeli (1 b) olarak sınıflandırılan zirai ilaçları ifade eder. Akut risk, üreticinin sunduğu kullanım talimatları veya yetkili uluslararası kuruluşların sağladığı depolama ve taşıma kuralları doğrultusunda ürünle ilgilenen kişinin kısa bir süre zarfında bir veya birden fazla defa zararlı etkiye maruz kalma riskini ifade eder. Ek 2'deki WHO'nun yaptığı zirai ilaç sınıflandırması, aktif bileşenler doğrultusunda gerçekleştirilir. Zirai ilaçların kullanımı için gereken çeşitli önlemlerin yanı sıra nihai WHO sınıflandırması da söz konusu aktif bileşenin formülasyon yapısına bağlıdır.

Rotterdam Sözleşmesi, belirli tehlikeli kimyasallar ve zirai ilaçlara yönelik Ön Bilgilendirmeli Onay (ÖBO olarak da geçer) Prosedürü'ne ilişkin Rotterdam Sözleşmesi'ni ifade eder. 1998 yılında tanınan ve 2004 yılında yürürlüğe giren sözleşme, yasaklanmış veya herhangi bir

ülkede kullanımı ciddi şekilde kısıtlanmış bir maddenin uluslararası ticaretinin, ihracatın gerçekleştirildiği ülke hükümetinin ön bildirimli onayı olmaksızın yürütülmesini engellemek üzere düzenlenmiştir. Sözleşme, belirli tehlikeli kimyasalların uluslararası ticaretinde yer alan Taraflar arasında işbirliğini ve ortak sorumluluğu teşvik etmek üzere hazırlanmıştır. Bu sözleşmeyle, insan sağlığının ve çevrenin olası zararlardan korunması, kimyasalların özellikleri hakkında bilgi alışverişi sağlayarak çevreye duyarlı kullanımlarına katkıda bulunulması, kimyasalların ithalatı ve ihracatına ilişkin ulusal karar alma sürecinin oluşturulması ve bu kararların Taraflara bildirmesi amaçlanır. Böylelikle maddeye ilişkin zararlar konusundaki bilgi ve bunları kontrol altına alma yöntemleri, söz konusu maddenin ithalatı için onay verilmeden önce, ithalatı gerçekleştirecek ülkeye bildirilmelidir.

Sözleşmede son olarak belirlenen maddelerin listesi Ek 2’de mevcuttur.

BCI’NIN AMACI

BCI, bu konunun hem çiftçileri ve çiftçilikle uğraşan toplumu hem de çevreyi ilgilendirdiği ve bu nedenle mahsüle uygulanan zirai ilaçlardaki zehirliliğin azaltılması gerektiği görüşündedir. Zehirliliği azaltma yöntemlerinden biri, zehirlilik durumlarına göre, belirli zirai ilaçlara erişimin kısıtlanmasıdır. FAO’nun belirttiği üzere, WHO Sınıf 1 grubundaki kimyasallar gibi zehirli zirai ilaçlara erişimin kısıtlanması, “diğer kontrol önlemlerinin veya iyi pazarlama uygulamalarının kullanıcı için kabul edilebilir düzeyde risk içeren ürün kullanımını sağlayamaması halinde uygun olabilir.”

Ancak; BCI, genel erişimin sağlandığı zirai ilaçların kullanımındaki kısıtlama için aşağıdaki maddelerin göz önünde bulundurulmayabileceğini kabul eder;

- Bu tür bir kısıtlamanın yerel bölgedeki ani ve belirli etkileri. Örneğin, çiftçinin alternatif ürünlere erişimi olacak mı?
- Farklı bölgelerdeki zirai ilaç kullanımına ilişkin risk düzeyleri, örneğin; farklı teknolojilere erişebilen bölgeler, zirai ilaç uygulamasına ilişkin riskleri azaltma konusunda farklı yöntemler sergileyecektir. Yine FAO’nun belirttiği üzere; “Kullanımı ve uygulanması için pahalı veya hali hazırda bulunmayan kişisel koruyucu donanım gerektiren zirai ilaçlardan , kaçınılmalıdır. Özellikle tropik iklim bölgesindeki küçük çaplı kullanıcılar buna dikkat etmelidir.”

1.6 Zirai ilaçlar her zaman uygun koruyucu ve güvenli donanımı kullanan kişiler tarafından hazırlanır ve uygulanır.

TANIM

Kişisel koruyucu donanım (KKD), kullanıcının zirai ilaca maruz kalmasını engellemek üzere tasarlanan her türlü giysi, kaplama veya cihazı ifade eder. Örneğin; eldiven, çizme, maske, yüz siperi, başlık, gaz maskesi ve teknik araç kabinleri.

BCI’NIN AMACI

Zirai ilaçlar kişinin vücuduna, ağız (oral), deri (cilt) veya soluk alıp verme yoluyla girebilir. Zirai ilacın formülasyonu (sıvı veya toz) ve nasıl uygulandığı bu riskin düzeyini belirler. Çalışırken ilacı yeme veya dumanına maruz kalma, gıda ya da meşrubat kutusunda saklanan zirai ilacı yanlışlıkla tüketme, çalışma sonrası ellerin düzgün yıkanmaması veya ev ortamında zirai ilaç kabının kullanılması sinucunda oral yolla vücuda ilaç girmesi görülebilir. Deri yoluyla ilacın vücuda girmesi, doğrudan zehirlenme ile sonuçlanır. Bu durum zirai ilaçların karıştırılması, aktarılması ve uygulanması sırasında, örneğin; sırt aplikatöründe meydana gelen sızıntılar,

oluşabilir. Zirai ilaç tozunun solunması veya sprey damlalarına maruz kalınması ilacın karıştırılması ve uygulanması sırasında görülebilir.

KKD'nin kullanımına, aplikatörlerin zirai ilaca maruz kalmasını önleme hususunda en son başvurulmalıdır. En iyi yöntem, risk kaynağını ortadan kaldırmak, yani ilk olarak zirai ilaç kullanımını bırakmaktır. EZY programının benimsenmesi, zirai ilaçların kullanımının son çare haline gelmesine yardımcı olabilir. Zirai bir ilacın uygulanması gerekiyorsa, en az risk teşkil eden ilacın seçilmesine dikkat edilmelidir. Örneğin, daha az tehlikeli aktif bileşen seçilmeli ya da söz konusu aktif bileşen için en az tehlikeli formülasyon seçilmelidir. Zirai ilaca maruz kalan önleyici aplikatörler, akut veya kronik sağlık yaralanmalarına ilişkin riskleri yönetme hususunda büyük önem teşkil eder. Etiket, gerekli koruyucu ve güvenli donanımın kullanımına ilişkin bilgi bulunmalıdır.

KKD'nin zirai ilaçlara ilişkin risklerin kontrol altına alınmasında kullanılması halinde, KKD'nin etkinlik göstermesi için bazı koşulların yerine getirilmesi önemlidir. KKD'nin her kullanıcıya tam uyması; kişilerin bunları nasıl ve neden kullandıklarını anlaması gerekir. Bütün KKD'ler işleve hazır ve düzgünce temizlenip muhafaza edilmiş halde bulunmalıdır.

1.7 Zirai ilaç uygulama ekipmanı ve ilaç içeren kutular, insanların maruz kalmayacağı ve çevreye zarar vermeyecek biçimde depolanır, kullanılır ve temizlenir.

BCI'NIN AMACI

Zirai ilaç kutuları, insan sağlığı ve çevreye yönelik bir risk kaynağıdır. Uygun depolama bu riskin azaltılmasına yardımcı olacaktır. Depolanan zirai ilacın türü ve miktarı uygun depolama türünü belirleyecektir. Yerel imkanlar da çiftçiler için uygun depolama seçeneklerini etkileyecektir. Zirai ilaçların hemen kullanıma uygun miktarda alınması ve çiftçinin depolama sorununu ortadan kaldırmak adına derhal kullanılması en ideal yöntemdir. Ancak, bunun her zaman mümkün ve uygulanabilir olmadığı görüşü mevcuttur. Zirai ilaçların depolanması gerekiyorsa, diğer bütün maddelerden ayrı olarak depolanması ve kutuların aşınmasını ve zirai ilacın etkinliğini yitirmesini en aza indirmek için kutuların hava ile teması engellenmelidir. Kutulara izinsiz erişimi ve çıkan gazların risk teşkil etmesini engellemek adına, depolamanın güvenli ve iyi havalandırılmış bir alanda yapılması gerekir.

Zirai ilaçlar hiçbir zaman gıda veya içecek kutularında muhafaza edilmemelidir. Zirai ilacın kendi orijinal kutusu dışında başka bir kutuda saklanması gerekiyorsa, kutu gerektiği şekilde ve açıkça işaretlenmelidir.

Uygulama ekipmanı ve zirai ilaç kutuları, yalnızca uygun kişisel koruyucu donanım giyilmişken ve hassas alanlardan, özellikle su kaynakları ve su yollarından uzaktayken temizlenmelidir. Böylelikle herhangi bir sızıntı su kaynaklarına bulaşmaz. Uygulayıcıların, ilaç kullanımı veya kutuların temizlenmesi ve düzenlenmesi esnasında yeme, içme ve sigaradan uzak durması gerekir. Ayrıca zirai ilaçla uğraştıktan sonra ellerini yıkamaları ve giysilerini değiştirmeleri için uygulayıcılara gerekli tesislere erişim imkanı sunulmalıdır.

1.8 Zirai ilaçlar etiket talimatları veya üretici talimatları doğrultusunda, uygun hava koşullarında, uygun ve bakımı düzgün yapılmış ekipmanla uygulanır.

BCI'NIN AMACI

Zirai ilaçların hedefin dışına çıkması riski, hem geçerli hava koşulları hem de ekipmanın uygunluğu ile ilgilidir. Hava koşulları söz konusu olduğunda, rüzgarın hızı ve yönü, nispi nem ve atmosferik denge dikkate alınmalıdır.

Rüzgar hızının 3-15 km/sa (2-9 mil/sa) arasında olması ve herhangi bir hassas bölgeden uzakta esmesi ideal durumdur. Uygulama, rüzgar işlenmemiş araziye doğru eserken çalışan operatör ile yan rüzgarda gerçekleştirilir.

Sıcaklık, buharlaşma oranını etkiler ve yüksek buharlaşma oranı, su bazlı formülasyonların damlacık boyutunun küçülmesine neden olabilir. Bu da ilacın birikmesi riskini artırır (Küçük damlacıkların hedefin dışına çıkması riski, büyük damlacıklardan daha fazladır.)

Yakın zamanda yağmur yağma ihtimali söz konusuysa, ilaç uygulaması yapılmamalıdır. İlaç uygulamasının hemen ardından yağmurun yağması halinde, (yağmurun atılan ilacı bitkinin üzerinden temizlemesiyle birlikte) arazi dışı kirlenmelere yönelik ciddi bir risk oluşur ve uygulamanın etkinliği olumsuz şekilde etkilenecektir.

Kriter 1.2'de belirtildiği üzere, zirai ilaç etiketleri kullanılan ürünün özelliklerini, kullanım talimatlarını ve kullanım süresince izlenmesi gereken önlemleri içerir. Uygun hava koşulları ve uygulama ekipmanı için her zaman etiket bilgisinden faydalanılmalıdır.

Zirai ilaçlar farklı formlarda (örneğin: emülsiyonlar, konsantre tozlar, granüller) alınabilir ve çeşitli ekipmanlarla uygulanabilir. Uygulama ekipmanı, belirli değişkenler altında işlev göstermek için tasarlanıp üretilir ve kullanılan ekipmanın, uygulanan zirai ilaca da uygun olması gerekir. Ekipman iyi bir durumda olmalı, sızıntı yapmamalı ve yıpranmış parçalar barındırmamalıdır. Sızıntı hem uygulayıcı hem de çevre için risk teşkil eder ve yıpranmış parçalar yanlış uygulama oranlarına ve daha düşük etkili bir uygulamaya neden olabilir.

Uygulama ekipmanı, ilacın etrafa bulaşma riskini azaltmak ve aletin çalışır bir durumda kalmasını sağlamak adına her kullanımdan sonra temizlenmelidir.

1.9 Kullanılan zirai ilaç kutuları bir geri dönüşüm programıyla toplanır veya güvenli imha edilir.

BCI'NİN AMACI

Bu Kriterin amacı, zirai ilaç kutularının, kazara veya bilinçli olarak başka herhangi bir amaçla kullanılmasını engellemektir. İlaç kutularının kalıntı bırakmaksızın temizlenmesi mümkün olsa bile, kutunun kirlenip kirlenmediğini veya temiz olup olmadığını söylemek olanaksızdır.

Bu nedenle bu Kriter, hiçbir böcek ilacı kutusunun ev içerisinde veya başka amaçlar doğrultusunda kullanılmamasını, böylelikle ilaç bulaşmış kutuların kullanımı nedeniyle kazara zehirlenmeleri azaltmayı hedefler.

Kullanılmış zirai ilaç kutuları, çevre kirliliğinin kaynağını oluşturabilir ve kirlilik riskini azaltmak için kutuların düzgünce imha edilmesi gerekir. En iyi imha yöntemi, ambalajlama yapısına göre belirlenecektir. Mümkünse, zirai ilaç satın alırken ilaç kutularının imhasına ilişkin seçenekler göz önünde bulundurulmalıdır.

Etikette, güvenli imhaya ilişkin seçenekler yer almalıdır. BCI, pek çok çiftçinin, ilaç kutularının geri dönüştürülmesi ya da toplanmasına yönelik programlara erişiminin olmadığını ve dışardan destek gerektiğinin farkındadır.

2. Better Cotton suyu etkin kullanan ve suyun erişilebilirliğine önem veren çiftçiler tarafından üretilir

GİRİŞ

Su, pamuk üretiminde temel kısıtlayıcı bir unsurdur. Pamuğun nispeten kuraklığa dayanıklı bir mahsül olmasına karşın, suyu verimli kullanan çiftçiler, aynı hacimdeki suyla, suyu verimli kullanmayan çiftçilerden daha çok mahsül yetiştirebilir. Etkin olmayan su kullanımı, aşırı sulama veya toprağın suya doyması, mahsülün verimini doğrudan düşürebilir. Etkin su yönetimi, üretkenliğin en üst düzeye ulaşmasına ve pamuğun çevreye olan etkilerinin en aza indirgenmesine yardımcı olur.

Su, pamuk dışındaki mahsüllerin üretimi, büyükbaş hayvanların sulanması, rekreasyon ve insan tüketimi için de kullanılır. Dünya nüfusunun artması çiftçiler üzerinde çift taraflı bir baskı oluşturur: Bir yanda yiyecek ve pamuk lifi için artan bir talep mevcutken, öte yandan suyu kullananlar arasında artan bir rekabet söz konusudur. Bu da çiftçilerden, aynı ya da daha az miktardaki suyu kullanarak daha çok üretim yapması beklendiği anlamına gelir. Bu nedenle, ortak ve hayati bir kaynak olan suyu verimli kullanmak çiftçilerin sorumluluğundadır.

Etkin su kullanımı, mahsül için çiftliğe temin edilen suyun mümkün olduğunca verimli kullanılması anlamına gelir. Bu da su yetersizliğinin, su kaybının, azaltılmasını gerektirir. Derin drenajlar, çiftliğin çevresindeki aktarma ve taşıma sırasında oluşan buharlaşma ve sızıntılar, toprağın aşırı işlenmesi nedeniyle oluşan buharlaşma, yağmur sularının düzgün filtre edilmemesi ve giden suyun yeniden dönüştürülmemesi bu yetersizliklere örnek verilebilir.

Kriterler

2.1 Su kullanımını en verimli hale getiren su yönetimi uygulamaları benimsenir.

BCI'NIN AMACI

BCI'nın amacı, bu Kriterin hem sulanan hem de yağmur suyuyla beslenen pamuğa uygulanmasıdır. Su kullanımının en verimli hale getirilmesi için çiftçiye yönelik çeşitli uygulamalar, çiftçinin sulama, yağmurla besleme ya da her ikisinin birleşimini tercih edip etmemesine (ve sulama suyunun araziye ve mahsüle nasıl getirildiğine) bağlı olarak belirlenecektir.

Yağmurla beslenen çiftliklerde, su kullanımını en uygun hale getirmek için araziye düşen yağmur suyunun toprakta hapsedilmesi ve mahsül tarafından kullanılması sağlanmalıdır. Örtü bitkilerinin kullanılması, koruyucu toprak işleme sistemini benimsenmesi, mümkün olması halinde anızın toprakta bırakılması, çiftlikte akan suyun hızının düşürülmesi (böylelikle erozyon kontrol altına alınır) ve uygun ekim türü su kullanımını en uygun hale getirme yöntemleri arasında yer alır. Suyu arazide hapsetmek, yağmurun yüzey akışının araziye terk etmesine mücadele edebilecek her türlü yerel gereksinime bağlıdır.

Sulamanın tercih edildiği çiftliklerde, yukarıda yağmurla beslenen çiftlikler için belirtilen çeşitli konuların yanı sıra suyun, çıkarılmasından araziye uygulanmasına ve ürün tarafından kullanılmasına kadarki hareketinin her evresi ve ürünlerde kullanılan suyun geri dönüşümü göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle su kullanımının en verimli hale getirilmesi, atık su ve sulama uygulamalarının yanı sıra, depolama ve dağıtım sistemlerinin iyi yönetilmesini de içerir. Etkin olmayan su dağıtım ve uygulama sistemleri suyu gereksiz harcar ve bu da toprağın tuzlanmasına ve yeraltı su seviyesinin artmasına neden olabilir.

Tuzluluğu düzenleme ihtiyacı, su kullanımını en iyi hale getirme yöntemlerinden biri olarak kabul edilmelidir. Pamuk nispeten tuza dayanıklı bir mahsül olmasına karşın, tuzluluktan etkilenen topraklarda yetiştirilen pamuğun verimi düşük olabilir ve suyu da verimli kullanamaz.

Tuzluluk iki şekilde ortaya çıkar. Sulama kaynaklı tuzlanma, sulama suyu fazla miktarda tuz, özellikle sodyum klorür içerdiğinde görülür. Sulama suyundaki tuz miktarı yüksek olduğu takdirde, mahsülün suyu kullanmasının ardından tuz toprağın yüzeyinde kalacaktır ve zamanla birikecektir. Yeraltına giren su miktarının, çıkan sudan fazla olması sonucunda da tuzluluk görülebilir ve bu da yeraltı su seviyesinin artmasına neden olur. Artan yeraltı su seviyesi, toprakta depolanan tuzu harekete geçirir ve kılcal/kapiler hareketle tuz, toprağın yüzeyine doğru hareket eder.

2.2 Su çıkarılmasının, su kaynaklarını ve yeraltı sularını olumsuz etkilememesi konusunda yönetim uygulamaları benimsenir.

TANIM

Yeraltı suyu, yerin altındaki suyu; su kaynakları (veya kaynağı) yer yüzeyindeki her türlü su kaynağını ifade eder. Bu Kriter, düzenli ve düzensiz kaynaklardan su çıkarılması hususunda uygulanır.

BCİ’NİN AMACI

Yeraltı suyunun çekilmesi, diğer kullanıcıları dikkate alacak şekilde yürütülmeli ve sürdürülebilirliği korunmalıdır. Yeraltı su sisteminin doğal yollardan ulaştığı seviyeyi bozacak şekilde yapılmamalıdır. Belli oranların aşılması halinde, yeraltı sularının kullanımı sürdürülebilir olmaktan çıkar ve toprak çökmesi, su taşıyan katmanlarda çökme (su taşıyan katmanın depolama kapasitesini azaltır), su taşıyan katmanda tuzlanma ve yüksek kirlilik riski ortaya çıkabilir. Derin seviyelerden pompa ile su basmak da yüksek maliyetli olabilir.

Yüzeyden su çıkarma hususunda su kaynaklarının diğer kullanıcıları da dikkate alınmalıdır. Bu işlem su kaynaklarıyla bağlantılı su ekosistemini etkiler. Çiftliğe su temin etmek için oluşturulan yapıların çevreye yapılacak müdahaleyi en aza indirmesi gerekir (örneğin; nehir kıyıları).

3. Better Cotton toprak sağlığına önem veren çiftçiler tarafından üretilir

GİRİŞ

Sağlıklı toprak tarımsal üretimin temel kaynağıdır. Toprak, mahsül için hayati önem taşıyan besleyici maddeler ve su içerir. Pamuk üretimi, doğası gereği toprağın değerli hale getiren pek çok özelliğini olumsuz şekilde etkileyebilir. Kötü toprak yönetimi, verimde ciddi azalmaya ve alan dışı kirlenmelere neden olabilir. Toprağın, pamuk ve diğer mahsüllerin büyümesini devam ettirecek şekilde yönetilmesi gerekir ve buna dikkat edilmelidir.

TANIM

Sağlıklı toprak:

- Mahsülün büyümesi için gerekli besleyici maddeleri temin eden,
- İyi bir yapıya sahip olan,
- Yeterli organik madde ve organizma içeren,
- Aşırı tuzlu veya sodalı olmayan,
- ph değeri çok yüksek veya çok düşük olmayan topraktır.

Kriterler

3.1 Toprağın yapısını ve verimliliğini sürdürecekt ve iyileştirecek toprak yönetim uygulamaları benimsenir.

TANIM

Toprak yapısı, toprak parçacıklarının düzenlenmesini ifade eder. Toprak parçacıkları arasındaki boşlukların (gözeneklerin) devamlılığı, şekli ve boyutunun yanı sıra, toprak parçacıklarının boyutunu, şeklini ve dengesini tanımlar. Toprak gözenekleri, hava, su ve besleyici madde akışını ve kök gelişimini sağlayan bir kanal görevi görür ve mikroskobik mantar ve bakterilerden toprak solucanları ve böceklerle kadar topraktaki bütün organizmalarına yaşam alanı sağlar. Toprak yapısı, suyu filtre etme oranı, su tutma (su tutma kapasitesi), havalandırma ve drenaj gibi toprağın pek çok önemli özelliğini içerir. İyi bir toprak yapısında, mahsülün iyi yetişmesi için köklere yeterli su, hava ve besleyici madde temin edilir. Öte yandan zayıf toprak yapısı, kök büyümesinin kısıtlanmasına, toprağın aşırı su emmesine ve düşük besin alımına neden olabilir. Bütün bunlar verimi düşürür.

Mikroorganizmalar ve organik maddeler toprak yapısı ve sağlığı hususunda kilit bir rol oynar. Mikroorganizmalar, bitkiyi humusa dönüştürür ve sonrasında humus, dengeli bir toprak yapısı oluşturmak için toprak parçacıkları ile birleşir. Toprak yapısının dengesi, organik maddeler gibi birleştirici maddelerin hem niteliği hem de niceliği tarafından belirlenir.

BCI'NIN AMACI

İyi toprak yönetimi uygulamaları, uzun dönem bitki yetiştirmeye en uygun toprak koşullarını korumak için gerekir. Toprağın işlenmemesi veya sıfır toprak işleme, koruyucu toprak işleme ve minimum toprak işleme gibi örnekler örtü bitkilerin kullanımını içeren, mahsül kalıntılarını muhafaza ederek, toprağı erozyondan koruyan, organik maddeleri koruyup toprak sıkışmasını azaltan, suyun filtre edilmesini atırarak ve toprak solucanlarının faaliyetlerini destekleyen sistemlerdir. Örtü bitkilerin kullanımı, sızan besleyici maddeleri azaltıp, zararlı otları yok edebilirken, öte yandan nöbetleşe baklagil ekimi, toprak yapısını geliştirmenin yanı sıra alternatif bir nitrojen kaynağı sağlayabilir.

Toprağı işlemek, topraktaki organik maddelerin bozulmasını tetikler, toprak altındaki mahsül kalıntılarını bünyesinde barındırır, toprağın yapısını bozar ve sıkışma riskini artırır.

3.2 Besleyici maddeler mahsül ve toprağın ihtiyacına göre uygulanır. Zamanlanma, yerleştirme ve uygulanan miktar en uygun hale getirilir.

TANIM

“Besleyici maddeler” terimi, geniş bir kapsam dahilinde yorumlanabilir ve mahsülü yetiştirmek, toprağı ıslah etmek ve geliştirmek için uygulanan her türlü maddeyi içerir. Organik gübreler, mineral gübreler ve sentetik gübreler de buna dahildir.

BCİ’NİN AMACI

Mahsülün iyi yetişmesi için pamuğun bir takım besleyici maddelere ihtiyacı vardır ve bunların eksiklikleri halinde mahsül verimi düşebilir. Özellikle nitrojen (N), fosfor (P) veya potasyum (K) eksikliği mahsül verimini ciddi şekilde düşürebilir ve N eksikliği kısa ve/veya yazıf liflerin yetişmesine neden olabilir. Bu besleyici maddelerin her biri farklı formlarda (örneğin; ticari gübreler, çürümüş organik gübre, çiftlik gübresi) uygulanabilir. Besleyici maddenin formu ve mahsüle uygulandığı aşama en doğru uygulama için en iyi seçenekleri sunacaktır.

Zamanlama, yerleştirme ve uygulanan her türlü toprak kondisyonlayıcı ile gübre miktarı, mahsülün besleyici madde alımını ve besleyici madde kaybının en aza indirgenmesini etkileyen önemli faktörlerdir. Zamanlama ve miktar, uygulanan besleyici maddelerle mahsülün ihtiyaçlarını karşılamasını sağlarken, yerleştirme besleyici maddelerin mahsüle uygunluğunu ve ne kadar etkin bir şekilde kullanıldıklarını belirleyecektir. En uygun zamanlama, yerleştirme ve uygulanan miktar, mahsül yetiştirme aşamasına, uygulanan besleyici maddeye ve uygulandığı forma bağlıdır. Besleyici maddelerin uygulanması ile mahsülün ihtiyaçları;

- 1) Mahsülün ihtiyaçlarını aşan besleyici maddelerin uygulanmasına ve satın alınmasına para harcanmayacak ve
- 2) Arazideki besleyici madde fazlalığının çiftlik dışı kirliliğe (özellikle ötrofikasyona) yol açma riski aza indirgenecek şekilde karşılanmalıdır.

Ayrıca, fazla nitrojen, pamuk mahsülünün aşırı büyümesine neden olabilir. Sonuç olarak daha uzun bir büyüme dönemi yaşanır, mahsül zararlılara daha çok maruz kalır ve yazıf, olgunlaşmamış lifler yetişir. Aşırı büyüme, mahsülün daha zor yaprak dökmesine neden olur ve tiftik halindeki pamukta yüksek atık içeriği potansiyelini artırır.

Topraktaki nitrojen özellikle denitrifikasyon ve sızıntı nedeniyle mahsüle kolayca işlerken, fosfor toprakta çabucak sabitlenir ve pamuk mahsülü tarafından işlenmesi zorlaşır. P’nin düzenli yerleştirilmesi, mahsülün besleyici maddeden optimum şekilde yararlanmasını açısından çok önemlidir. Ötrofikasyona neden olabilecek ya da yeraltı veya yüzeydeki su kaynaklarını kirletebilecek nitrojen ve fosfor potansiyeli, büyük oranda yerel bölgeye ve toprak koşullarına bağlıdır. Yerel bölgede benimsenen yönetim uygulamalarının, besleyici maddelerin etkin bir şekilde kullanılması, bu besin maddelerinin arazide kaybolmasının engellenmesi ve bu kaybın azaltılması için gerçekleştirilmelidir. Azot oksidin sera gazı olması nedeniyle, yeterli miktarda nitrojen kullanımı, pamuk üretimi sonucu oluşan sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yardımcı olacaktır.

3.3 Erozyonu en aza indiren yönetim uygulamaları benimsenerek toprak hareketliliği en aza indirgenir; akarsular, içme suyu kaynakları ve diğer su kaynakları çiftlikten akan sulardan korunur.

BCİ'NİN AMACI

Erozyon, toprağın üst katmanının (organik ve besleyici maddelerin büyük çoğunluğunu içeren toprak katmanının) yok olmasına, kök salma derinliğinin ve toprağın su tutma kapasitesinin azalmasına neden olur. Bütün bunlar toprak verimliliğini ve üretkenliğini azaltır. Toprak erozyonu ayrıca kalitesi düşük su ve nitrojenle fosfor taşınması sonucu su kaynaklarının ötrofikasyonu gibi ciddi alan dışı etkilere sahiptir. Erozyonun kontrol altına alınması, hem sulama hem de yağmurla besleme sistemlerine sahip çiftlikler için ciddi bir sorun teşkil etmesine karşın, her sistem farklı teknik ve stratejiler uygulayabilir.

Çok çeşitli erozyon türleri mevcuttur; ancak, çiftçilik göz önünde bulundurulduğunda, en önemlisi, suyun devinimi sonucu oluşan erozyondur. Suyun çiftlikteki devinim şeklini kontrol altına almak erozyonu azaltabilir ve su kaynaklarının kirletilmesini engelleyebilir.

Zirai ilaç uygulanan tarlalardan sızan su besleyici maddelerle birlikte suda çözünmüş veya suyla taşınan toprak parçacıklarına yapışmış halde zirai ilaç kalıntılarını da içerebilir. Su akışını yavaşlatmak ve erozyonu (suyla taşınan toprak miktarını) azaltmak toprak verimliliğini korur ve alan dışı kirlenmeleri en aza indirgemedi yardımcı olur.

Toprak erozyonunun temel nedenlerinden biri de toprağın aşırı işlenmesidir. Aşırı işleme, topraktaki organik madde seviyesini ve suyun toprağın arasından geçme potansiyelini düşürüp, daha geniş çaplı yüzey akışına neden olur. Erozyon miktarı suyun hareket hızına bağlıdır ve çiftlikte akan suyun hızının azaltılması ve yönetilmesi de bu açıdan önemlidir. Şerit ekim, mahsül kalıntılarının muhafaza edilmesi, toprak örtücü bitkilerin yetiştirilmesi, çevreleme ve su çevirme çizgisi gibi toprak setlerinin kullanımına benzeyen ve su akışını kontrol altına alan yönetim uygulamaları göz önünde bulundurulmalıdır.

Su devinimi ve erozyon, mümkün olan her durumda (özellikle ekim sezonu dışında, pamuk anızının toprağı yeterince kapatamaması halinde) toprak örtücü bitkiler sayesinde ve toprağın işlendiği seferler en aza indirgenerek kontrol altına alınabilir. Uygun iklim koşullarına ve yetiştirilecek ürün seçeneklerine bağlı olarak, nöbetleşe mahsül ekimi, şerit ekim, birlikte ekim ve örtü bitkileri, erozyonun kontrol altına alınmasında ek faydalar sağlayabilir. Örneğin; ek gübreye bağımlılığın azaltılması; daha verimli besleyici maddelerin alınması; artan biyolojik denge; azalan sızıntılar ve yüzey sularındaki alan dışı kirlenmenin azalması.

Toprağın ihtiyaç duyduğu özel uygulamalar, söz konusu araziye veya çiftlikteki geçerli koşullara bağlıdır. Örneğin; Gerekli yönetim uygulamalarının ve/veya yapılarının gerçekleştirilmemesi halinde, arazi erozyon riskine maruz kalır mı?

Akarsu oyuntuları gibi günümüzde hala var olan erozyon sorununun yönetilmesi ve çözülmesi de önem teşkil eder. Dikkat çeken erozyon sorunları, acil ve esaslı düzenleyici çalışmaların yanı sıra, sorunu tutarlı hale getirmek, sorunun daha da kötüleşmesini önlemek ve erozyonu en aza indirmek için tasarlanan uzun dönem yönetim uygulamalarını da gerektirir.

4. Better Cotton doğal yaşam alanlarını koruyan çiftçiler tarafından üretilir

GİRİŞ

Yaşam alanının kapsamı ve kalitesi, biyoçeşitlilik üzerinde doğrudan ve kayda değer bir etkiye sahiptir. Mahsül üretimi için kullanılan arsa, genellikle bitki örtüsünden ve doğal yaşam alanlarından arındırılır ve yaşam alanlarının ortadan kaldırılması biyoçeşitlilik üzerinde doğrudan ve kayda değer bir negatif etkiye sahiptir. Biyoçeşitlilik, insanların çıkarları doğrultusunda bir değer taşımasına ek olarak gerçek ve estetik bir değer de taşıyor olabilir. Biyoçeşitlilik ekosistemin esnekliğine bağlıdır. Doğal yaşam alanlarının ve buna bağlı olarak biyoçeşitliliğin korunması bir takım nedenlerden dolayı önemlidir. Yaşam alanlarının azalması, pek çok türün üreme ve yem bulma olanaklarının ve göç rotalarının azalmasına veya yok olmasına neden olur. Geniş bir alana tek tür mahsülün işlenmesi, o bölgede yaşayan türlerin toplam sayısının azalmasına neden olur ve zararlı haline gelebilecek baskın bir popülasyonun ortaya çıkmasına zemin hazırlar. Çeşitliliğin daha çok olduğu bir alanda daha çeşitli türler yaşayacaktır ve böylelikle olası zararlılar için olası rakiplerin ortaya çıkması sağlanacaktır.

Pamuk çiftçileri, biyoçeşitlilik üzerindeki etkilerini azaltmak için arazilerindeki doğal yaşam alanlarını koruyabilir veya yeniden yapılandırabilir. Buna ek olarak çiftliklerinin civardaki doğal yaşam alanları üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indiren uygulamaları benimsenebilir.

TANIM

Doğal yaşam alanı, gerçek biyoçeşitliliğin, insan tarafından bozulmaksızın, büyük oranda korunduğu alanlardır. Biyoçeşitliliğin bir kez bozulduğu ve ardından insanlar veya doğal güçler tarafından yeniden yapılandırıldığı veya oluşturulduğu alanlarda buna dahil olabilir

Kriterler

4.1 Çiftlikteki ve çiftlik çevresindeki biyoçeşitliliği artırıcı uygulamalar benimsenir.

TANIM

Biyoçeşitlilik, basitçe, belirli bir yaşam alanındaki hayat türleri veya canlı çeşitliliği anlamına gelir. Çiftlikteki biyoçeşitlilik, hem çiftlikte yetiştirilen mahsül türlerini hem de çiftlikte yetişen doğal/tarımsal olmayan bitki örtüsünü kapsar.

BCI'NIN AMACI

Çiftlikteki biyoçeşitliliği korumak;

- Yararlı böcekler için sığınak görevi görmesi;
- Zararlılar için tuzak bitki görevi görmesi;
- Nöbetleşe mahsül ekiminin toprak sağlığını geliştirme ve koruma hususunda, iyi bir yöntem olması, örneğin; hastalık döngülerini kırması, nitrojen takviye etmesi ve toprağı biyolojik olarak parçalaması nedeniyle önemlidir.

Akarsu kenarındaki arazi, su kaynağının çevrelediği arazi, genellikle en verimli ve üretken bölüm olması nedeniyle son derece önemlidir. Akarsu kenarındaki arazinin suyla bağlantılı olması nedeniyle, bu bölgede, akarsu kenarında olmayan araziden daha çok bitki ve hayvan çeşitliliği mevcuttur. Ayrıca bu alan, hayvanlara kuraklık, yangın veya avlanma gibi sıkıntılı zamanlarda sığınma olanağı sunar. Akarsu kenarındaki arazinin, çiftlikteki sızıntılardan korunması önemlidir ve bu nedenle arazi bitki örtüsünden arındırılmaz. Akarsu kenarındaki bitki örtüsünün kaldırılması nehir kıyısının dengesinin bozulmasına ve erozyonun artmasına

neden olabilir. Erozyonun en aza indirgenmesi için Kriter 3.3'de belirtilen uygulamalar akarsu kenarındaki bölgelerin korunmasına ve doğada hakettiği değerin verilmesine katkı sağlar. Akarsu kenarındaki arazilerin çiftlikten gelen sızıntılara karşı korunması gerekebilir. Örneğin; çiftlikten çıkan su, akarsu kenarındaki araziden uzaklaştırılabilir veya mahsül ve akarsu kenarındaki arazi arasına iyi bitkilendirilmiş tampon şeritler yerleştirilebilir.

Diğer Kriterlerin yerine getirilmesi için benimsenen EZY, zirai ilaç seçimi (en az müdahaleci yöntemi kullanmak), toprak verimliliği ve erozyonun kontrol altına alınması gibi yönetim uygulamaları çiftlikteki ve çiftlik dışındaki biyoçeşitliliğin gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yerel/ulusal üreticilerin işbirliğiyle çiftlik dışındaki biyoçeşitliliğin geliştirilmesi veya sağlanmasına yönelik imkânlar mevcut olabilir ve bu imkânlar keşfedilmelidir.

4.2 Arazinin pamuk yetiştirmek için kullanılması veya bu amaçla dönüştürülmesi, tarım alanı kullanımına ilişkin ulusal mevzuata uygundur.

Better Cotton yetiştirmenin temel gereklerinden biri ilgili ulusal yasaya ve diğer yasalara uymaktır. Arazi kullanımını düzenleyen ulusal mevzuat, doğalçeşitliliği ve doğal yaşam alanlarını doğrudan veya dolaylı olarak koruyan hükümler içerebilir.

5. Better Cotton lif kalitesine önem veren ve koruyan çiftçiler tarafından üretilir

GİRİŞ

Pamuk öncelikli olarak lifi için yetiştirilir ve bu nedenle çiftçilerin yetiştirdiği lifin kalitesi, pazarlanabilirliği ve değeri açısından önem teşkil eder. Çırçırılamanın verimi, kütlü pamuğun kirlilik ve atık düzeyi tarafından belirlenecektir ve ipliğin kalitesi ve değeri iplik fabrikasına temin edilen kütlünün (Pamuğun maliyeti, iplik fabrikasındaki değişken maliyetlerin toplamının %65'ine tekabül edebilir.) kalitesiyle doğrudan orantılıdır. İplik eğirme teknolojisindeki gelişmeler, çiftçiler üzerinde, daha uzun, daha güçlü, daha iyi, tek tip ve kirlletici madde içermeyen pamuk tedarik etmeleri konusunda her geçen gün daha çok baskı oluşturmaktadır. Pamuğun bu özellikleri, iplik fabrikalarının çalışma verim ve hızlarını en üst düzeye çıkarması için büyük önem teşkil eder.

Pamuğun üç genel özelliği önemlidir: lifin kendi özellikleri, atık düzeyi ve kirlilik düzeyi. Çırçırılara verilen kütlünün atık oranı mümkün olduğunca düşük olmalı, kirlletici madde içermemeli, çok ıslak veya çok kuru olmamalıdır. Pamuk lifinin değeri hem o liften elde edilen iplik kalitesine hem de iplik üretiminin verimine bağlıdır. Bu nedenle, çiftçilerin yetiştirdiği pamuğu kullanacak kişilerin ihtiyaç ve gereksinimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Daha yüksek kalitedeki pamuğun değeri de daha yüksektir ve bu durum çiftçiler için daha iyi ürün fiyatları sağlayacaktır.

Sözlük, iplik fabrikasının değerlendirdiği veya önem verdiği temel lif nitelikleri hakkında bilgi verir ve niteliğin neden önemli olduğunu kısaca açıklar.

TANIM

BCI tarafından kullanılan kalite kavramı, pamuğun eğirme değerinin belirlenmesinde önem teşkil eden bir takım özellikleri ifade eder. Bu özellikler arasında, lif uzunluğu, uzunlukların aynı olması, dayanıklılık, mikroner değer, kısa lif içeriği, renk, leke durumu, yapışkanlık durumu, nopeler, kirlilik, atık içeriği vb. yer alır. BCI'nın hedeflerine, uzunluk ve dayanıklılık gibi (genellikle çiftlik yönetimi, sezon koşulları ve genotip arasındaki etkileşimle belirlenen) kalıcı lif özellikleri ile kirlilik düzeyi gibi harici lif özellikleri dahildir.

BCI'NIN AMACI

Bu çok çeşitli kalite özellikleri, genetik koşullar ve sezon koşullarının doğrudan etkilediği (çiftlik yönetim kararlarının da etkileyebileceği) hususları ve kirlilik düzeyi gibi doğrudan çiftçinin kontrolü altındaki hususları içerir. İnsan kaynaklı kirlilik ve atık içeriğinin (Kriter 5.2) yanı sıra, kalıcı lif özelliklerinin mümkün olduğunca düzenlenmesi, (Kriter 5.1) kalite kavramının odak noktaları arasında yer alır.

BCI, bu Üretim Esasının karşılanması için ulaşılması gereken temel bir kalite sınıfı geliştirmemektedir. Bunun yerine, pamuğun hedef pazarını dikkate alarak, mevcut koşullar altında mümkün olan en iyi pamuğu üretmeyi amaçlayan uygulamaların benimsenmesini teşvik etmeye odaklanır.

BCI, çiftlik odaklıdır ve bu nedenle çiftçinin kontrolü altındaki pamuk üretimine dair hususlara odaklanır. Söz konusu, pamuğun çiftlikten taşınması ve taşınmasına ilişkin kirlenme riskleri olduğunda, BCI bu sorumluluğu kabul eder. Kirlenme risklerini yönetme türleri farklılık gösterecektir. Kaliteyi korumak adına, pamuk üretim sisteminin bu aşamasına önem verilir.

Ancak, çiftçinin, pamuğun çiftlikten çırçıra taşınmasından doğrudan sorumlu olması ihtimali nedeniyle, bu durum Kriter 5.2 altındaki İlke kapsamı dahilinde yer alır.

Kriterler

5.1 Lif kalitesini azamiye çıkaracak yönetim uygulamaları benimsenir.

BCI'NIN AMACI

Pamuk çeşitleri, lifin kalite niteliklerine göre kendi içinde farklılık gösterir ve hangi ekim türünün tercih edildiği lif kalitesinin belirlenmesinde önemli bir faktördür. Ayrıca çiftçinin yetiştirdiği lifin özellikleri sezon koşullarına göre farklılık gösterir.

BCI, çiftçinin ürettiği lifin özelliklerini etkileme potansiyelinin söz konusu özellikler (bazıları çiftlik yönetimine karşı diğerlerinden daha hassastır), coğrafi koşullar; yağmur, gündüz ve gece sıcaklıkları, toprak türü ve zararlı baskısı gibi sezon koşulları doğrultusunda farklılık gösterdiğini kabul eder. Ancak, çiftçinin kontrolü dahilinde çeşitli yönetim uygulamaları mevcuttur. Bu uygulamaların gerçekleştirilmesi, ekim türünün lif özelliklerinin tamamının elde edilmesini sağlayacaktır.

Lif kalitesini ciddi şekilde etkileyen mahsül yönetimi uygulamalarına aşağıdaki maddeler de dahildir:

- Çeşit seçimi: Yerel iklim koşullarına ve ekim tarihine uygun mu?
- Ekim tarihi: Zararlı baskıları ve olası iklim koşulları dikkate alınıyor mu?
- Ekim oranı ve aralıklı ekim: Çeşitlilik, toprak türü ve sezon koşulları için uygunlar mı?
- Besin yönetimi: Yetersiz beslenme, düşük kaliteli liflerin oluşumuna neden olabilirken, öte yandan aşırı nitrojen aşırı büyüme, hasatın gecikmesi ve yüksek atık düzeyleri ile sonuçlanabilir.
- Sulama yönetimi: Sulama sistemi kullanılan çiftliklerde, lif gelişiminin önemli evrelerinde, mahsülün su stresi yaşamaması önemlidir.
- Hastalık yönetimi: Hastalıklar mahsül gelişimini engelleyebilir ve lif kalitesinin düşmesine neden olabilir.
- Böcek yönetimi: Pamuk kozalarında oluşan hasarın kontrol edilmesi gerekir. Yapışkan pamuk oluşumunu engellemek için geç sezonda ortaya çıkan yaprak bitleri ve beyaz sineklerin kontrol altına alınması gerekir.
- Zararlı ot yönetimi: Mahsül içindeki zararlı otlar, kütlünün ve lifin kirlenmesine neden olabilir.

Genel anlamda, bu sorunların iyi yönetilmesi, iyi bir lif kalitesinin oluşmasıyla sonuçlanacaktır. Su stresini önlemeye ve verimi artırmaya yönelik sulama programı lif kalitesini en üst düzeye çıkaracaktır. Mahsül verimini güvence altına almanın yanı sıra, iyi bir böcek yönetimi de lif hasarı riskini ve yapışkan pamuk oluşumunu engelleyecektir.

1.1. 5.2 Kütlü pamuk, kayıp, kirlilik ve ziyanı en aza indirecek şekilde hasat edilir, yönetilir ve saklanır.

TANIM

Atık, kütlünün, çırçırılmasından sonra içinde kalan pamuk yaprağının miktarını ifade eder. Kirlenme, pamuk yaprağı veya pamuk lifi dışında kütlünün içindeki her şeyi ifade eder. Buna zararlı otlar, pamuk bitkisinin havı ve insan kaynaklı herhangi bir madde de dahildir. Hasar, lifin kalitesinin düşmesini ifade eder ve yangın veya mikrobik organizmaların faaliyeti sonucu ortaya çıkabilir. Örneğin: Pamuk çok nemliyen ya da nemli koşullarda depolanırsa, mikrobik organizmalar pamuğa zarar verebilir.

BCI'NIN AMACI

Uzunluk ve dayanıklılık gibi pek çok lif özelliği, hasat zamanı geldiğinde, önceden belirlenmiş olacaktır. Öte yandan (bu uygulamanın kullanıldığı alanlarda) yaprak dökümü de dahil olmak üzere hasatın, kütlünün depolanmasının ve taşınmasının iyi yönetilmesi, lif kalitesinin korunması, pamuğun kirlenmemiş ve hasar görmemiş olması açısından büyük önem taşır. Hasat zamanı ve yönetimi, atık düzeyini etkileyecektir ve insanlar pamukla uğraşmaya başladıkları anda, pamuğun kirlenme riski artacaktır.

Pamuğu kirlenme maddelerden arındırmak hayli zor olabilir ve kirlenme pek çok ipliğin, kumaşın ve giysinin kayda değer bir sınıf düşüşü yaşamasına veya açıkça defolu mal olarak nitelenmesine neden olur. Kirlenme, genellikle hasat, depolama ve taşıma, çırçırılma ve balyalama süresince gerçekleştirilen kötü yönetim uygulamaları sonucunda ortaya çıkar. Kirlenme riskini azaltan uygulamaların benimsenmesine dikkat edilmelidir. Örneğin; Pamuk toplama ve depolama için uygun malzeme ve yöntemleri seçmek, depolama ve yükleme sırasında hijyen kurallarını gözetmek.

Göz önünde bulundurulacak hususlar: mahsül yönetimi ve genel hijyen, pamuğun içine konacağı ve içinde taşınacağı malzemenin seçimi, pamuğun nerede ve nasıl depolanacağı ve pamuğun nasıl taşınacağıdır.

Yukarıda belirtildiği üzere, pamuğun çok nemli bir ortamda muhafaza edilmesi halinde, mikrobik organizmaların pamuğa zarar verme riski yüksektir. Ayrıca yüksek nem oranı yangın riskini artırır. Pamuğun muhafaza edileceği alanın seçimi, risklerin en aza indirgenmesi açısından önemlidir.

6. Better Cotton İnsana Yakışır İş'i teşvik eden çiftçiler tarafından üretilir

GİRİŞ

İnsana Yakışır İş

İnsana Yakışır İş, BCI için Uluslararası Çalışma Örgütü 'nün (ILO) kadın ve erkeklerin verimli bir biçimde insanlık onurunu çiğnemeyen, güvenli, eşit ve özgür koşullar altında çalışmasını sağlayan işi tanımlamak için oluşturduğu kavramla aynı anlamı taşır. ILO'ya göre İnsana Yakışır İş' in dört dayanağı vardır: Temel ilke ve haklar, uluslararası çalışma standartları; istihdam ve gelir olanakları; sosyal koruma, sosyal güvenlik ve sosyal diyalog.

İnsana Yakışır İş, BM ailesi, G8, ve Avrupa Komisyonu dahil olmak üzere çeşitli uluslararası aktörler tarafından onaylanmıştır. Binyıl Kalkınma Hedefleri, 2008 yılında değiştirilmiştir. Böylelikle BKH1, aşırı yoksulluk ve açlığı ortadan kaldırmak amacıyla “kadın ve gençler de dahil olmak üzere herkes için İnsana Yakışır İş, verimli ve tam istihdam sağlamak” için yeni bir hedef belirlemiştir.

İşin adil, herkesi içine alan ve sürdürülebilir bir kalkınmaya nasıl katkı sağladığını açıklama hususunda, İnsana Yakışır İş kavramı BCI'nın küçük aile çiftliklerinden büyük ölçekli çiftliklere kadar pamuğun yetiştirildiği alan çeşitliliğine göre tutarlı ve geniş tabanlı bir yaklaşım sergilemesini sağlar.

İnsana Yakışır İş Gündeminin 4 dayanağının tümü normatif, yani standartları yükseltici özellikte değildir. BCI'nın Üretim Esasları dahilindeki standartları konu alan İnsana Yakışır İş Gündemi'ne ilişkin bölüm, çoğunlukla ulusal çalışma mevzuatı ve uluslararası çalışma standartlarında belirtilen işçi haklarına saygı duyulmasıyla ilgilidir.

Uluslararası çalışma standartları

BCI, BM'nin iş ve istihdam konusunda faaaaliyet gösteren kuruluşu ILO'nun çalışma ile ilgili konularda uluslararası merci olduğunu kabul eder. ILO uluslararası çalışma standartları sistemini geliştirmiştir. Bu standartlar öncelikle Sözleşme şeklini almıştır. 1998 yılında, ILO, bu sekiz Sözleşmeyi tanımlayan Çalışma Yaşamının da Temel İlke ve Haklar Bildirgesi'ni yayınlamıştır. Bu Sözleşmeler, dört ana çalışma standardını kapsar: örgütlenme ve toplu sözleşme hakkı; zorla çalıştırmanın ortadan kaldırılması; çocuk iş gücünün kaldırılması; istihdam ve meslek anlamında cinsiyet ayrımcılığının sonlandırılması. 1998 Bildirgesi, ILO üyesi 183 ülkenin tamamının, ilgili Sözleşmeleri onaylasınlar veya onaylamasınlar, bu dört alandaki hak ve ilkeleri teşvik etmesini ve bunlara saygı duymasını gerektirir.

İnsana Yakışır İş Üretim İlkesinin içeriği belirlenirken, BCI, hem ilk tarımı hedef alan özel ve gönüllü standartları hem de bu gönüllü standartların temelini oluşturan ILO Sözleşmelerini ele alır. BCI İnsana Yakışır İş Kriterleri, uluslararası standartlarda (ILO Sözleşmeleri'nde) geçen referans ve terimler içerisinde ifade edilir.

Çalışma, meslek sağlığı ve güvenliğine ilişkin ulusal mevzuat

Bu dokümanın önsözünde belirtildiği üzere, BCI Üretim İlke ve Kriterlerinin tamamını desteklemek, büyüyen Better Cotton'un ulusal mevzuata uymasının temel dayanağıdır. Bu özellikle İnsana Yakışır İş İlkesiyle yakından ilgilidir. Pek çok durumda ve bazen, İlkenin kapsadığı bütün alanlar pamuk üreten ülkelerin ulusal mevzuatı ile düzenlenir. Bu nedenle BCI'nın, mevzuatın, uluslararası standartlara öncelik veren ve uluslararası alanda kabul gören sözleşme ve standartların altında olmadığı sürece, bütün pamuk üreticilerinin çalışma, meslek sağlığına ve güvenliğine ilişkin mevzuata uymasını gerektirir. (Tarımın çalışma, meslek sağlığı

ve güvenliğine ilişkin mevzuat kapsamından çıkarıldığı ülkelerde bu durum söz konusu olabilir.) Ancak, ulusal mevzuatın belirli bir konuda, bu standartlardan daha yüksek standartlar koyması halinde, ulusal mevzuat uygulanacaktır.

BCI’NIN AMACI

Küresel pamuk üretiminin sürdürülebilirliği yalnız çevresel değil toplumsal konuların da düşünülmesini gerektirir. BCI açısından Better Cotton ancak hem tarıma dayalı topluluklar ve tarım işçileri hem de çevre için daha iyi koşullar sunabildiği ölçüde “daha iyi”dir.

BCI geliştirmekte olan ülkelerde üreticilerin üzerindeki ekonomik baskıların pamuk tarımında gerek çevresel gerekse toplumsal performansın karşısında zorlu bir engel teşkil ettiğinin farkındadır. Başta üretici teşkilâtı olmak üzere kurumların ve becerilerin gelişmesini desteklemeye ve bilgiye erişimi kolaylaştırmaya yönelirken BCI’nın hedefi pamuk yetiştirilen birçok bölgede sürdürülemez nitelikteki uygulamaları sürekli ve yerleşik hale getiren koşulları değiştirmeye ve toplum, çevre ve iş gücü için daha iyi koşullar sağlayacak yatırımları teşvik etmeye çalışmaktır.

“İş gücü standartları”nın küresel pamuk tarımına tatbik edilmesi hiç de basit bir olay değildir. Sektörde kendi işinde çalışma, aile/topluluk halinde çalışma ve ücretli çalışma arasındaki sınırlar net bir biçimde çizilememektedir. Ücretli tarım işçilerinin homojen bir kesim oluşturmadıklarının bilinmesi de önemlidir. Bu işçiler tam zamanlı, mevsimlik, geçici, göçebe, çocuk işçi, yerli işçi, parça başı veya bunların herhangi bir karışımı halinde çalışıyor olabilirler. Üstelik küçük çiftçilerin birçoğu ek gelir elde etmek için düzenli olarak başka çiftçilerin yanında çalıştıklarından çiftçi ile işçi arasında belirgin bir sınır yoktur.

Dünya genelinde pamuk çiftçilerinin sayısal çoğunluğu istihdam uygulamalarında değişiklik yapma kapasiteleri çiftlik ekonomisiyle yakından bağlantılı olan küçük ölçekli üreticilerdir. BCI’nın meseleye daha geniş bir açıdan bakarak “İnsana Yakışır İş” yaklaşımını benimsemesinin sebebi de budur. Bu yaklaşım işçi haklarının geliştirilmesini BCI’nın ihtiyaç esasına göre çiftlik seviyesinde kapasite yaratma hedefinin şekillendirdiğidaha geniş bir bağlama oturtma yaklaşımı olarak ifade edilebilir.Bu yaklaşım aynı zamanda BCI’nın niçin dünya genelindeki paydaşlara danışarak pamuk tarımının çeşitli ölçeklerdeki çalışma gerçekliklerini yansıtan bir dizi farklı “İnsana Yakışır İş Kriterleri” geliştirdiğini de açıklamaktadır.

BCI’NIN ÇİFTÇİ VE İŞÇİ KATEGORİLERİ

BCI pamuk tarımının çeşitlilik arzeden bir iş olduğunun ve bütün çiftliklerin ya da çiftçilerin ihtiyaçlarının veya kapasitelerinin aynı olmadığına bilincindedir. Ancak, BCI çiftlik büyüklükleri veya arazi boyutları ne olursa olsun bütün pamuk çiftçileri tarafından yetiştirilebilecek bir Better Cotton anlayışını savunmaktadır. Better Cotton tarımı bütün kategorilerdeki çiftçiler tarafından yapılamıyorsa o zaman o pamuk “daha iyi”olamaz.

“İnsana Yakışır İş Üretim İlkesi pamuk tarımının bütün türleri için geçerlidir. Fakat içerdiği hükümler çiftliğin büyüklüğüne ve pamuk tarımında çalışan ücretli işçilerin oranına göre farklı olabilir. Pamuk tarımında kullanılan üretim metotlarının ve iş güçlerinin gösterdiği farklılıklar açısından BCI çiftlikleri üç kategoriye ayırmıştır: (i) küçük ölçekli çiftlikler,(ii) orta ölçekli çiftlikler ve(iii) büyük ölçekli çiftlikler. Küçük ve orta ölçekli çiftliklerden Üretici Birimleri denilen gruplar oluşturulur. Büyük ölçekli çiftlikler ise tek tek güvenilirlik sürecine tabi tutulur.

BCI küçük ölçekli çiftlikleri yapısal açıdan çiftçilerin ücretli iş gücüne sürekli olarak bağımlı olmadıkları Üretici Birimleri olarak tanımlar. Küçük ölçekli çiftliklerde işler esas itibarıyla çiftliğin veya çiftçi ailesinin iş gücüyle yürütülür. Fakat belirli faaliyetler için geçici/mevsimlik işçiler yahut sınırlı vakalarda daimi iş gücü kullanılabilir. Pamuk ekilen alanın büyüklüğü 20 hektarı

geçmez. BCI orta ölçekli çiftlikleri yapısal açıdan çiftçilerin sürekli ücretli iş gücüne bağımlı oldukları Üretici Birimleri olarak tanımlar. Üretici Biriminde pamuk ekilen alan 20 ile 200 hektar arasındadır. BCI büyük ölçekli çiftlikleri yapısal açıdan sürekli ücretli iş gücüne bağımlı olan çiftçiler olarak tanımlar. Pamuk ekilen alanın büyüklüğü 200 hektardan fazladır.

(1) farklı kategorideki yetiştiricilerin son derece azınlıkta olduğu (belli bir Üretici Birimi, proje veya ülke için), (2) belli bir çiftçinin ekili alanının yıldan yıla farklı kategorilere girdiği durumlarda çiftçilerin hangi kategoriye dahil edileceği, ortak tarafından makul bulunan şekilde kararlaştırılır ve yetiştirme mevsimi başlamadan önce BCI tarafından teyit edilir.

Çiftçiler gibi pamuk işçileri de homojen bir kesim oluşturmazlar. İnsana Yakışır İş ilkesinin maksatları açısından “işçi” terimi pamuk çiftçisi tarafından istihdam edilen göçebe, geçici, mevsimlik, taşeron işçisi, ve daimi işçi konumundaki bütün ücretli çalışanları ifade eder. Pamuk çiftçisinin yanında kendi aile fertleri çalışıyorsa “işçi” terimi onları da kapsar.

KAYNAKLAR

Genel

ILO Decent Work

<http://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang--en/index.htm>

ILO International Labour Standards

<http://www.ilo.org/global/standards/lang--en/index.htm>

ILO Programme for the Promotion of the Declaration

www.ilo.org/declaration/lang--en/index.htm

Decent Work and the Millennium DevelopmentGoals

<http://www.ilo.org/global/topics/millennium-development-goals/lang--en/index.htm>

ILO Declaration

ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work. 86th Session, Geneva: June1998.

www.ilo.org/declaration/thedeclaration/textdeclaration/lang--en/index.htm

Guidelines and Training Material

ILO, 2008. Guide to International labour Standards. International Training Centre of the International Labour Organisation.

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---normes/documents/publication/wcms_086223.pdf

ILO, 2005. Rules of the Game. A brief introduction to International Labour Standards

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---normes/documents/publication/wcms_084165.pdf

Agriculture Specific

Food Agriculture and Decent Work. FAO & ILO working together

www.fao-ilo.org/

FAO-ILO-IUF, 2007. Agricultural Workers and their Contribution to Sustainable Agriculture and Rural Development

www.fao-ilo.org/fileadmin/user_upload/fao_ilo/pdf/engl_agricultureC4163.pdf

International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers' Associations (IUF)

www.iuf.org/www/en/

ILO, 2008. Promotion of Rural Employment for Poverty Reduction. Report IV, International Labour Conference 97th Session.

www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_091721.pdf

ILO, 2003. Decent Work in Agriculture

http://www.ilo.org/sector/activities/action-programmes/agriculture/WCMS_161567/lang-en/index.htm

SENDİKALAŞMA VE TOPLU SÖZLEŞME HAKKI

Kriterler

Tüm çiftlik büyüklüklerine uygulanabilen kriter: Küçük, Orta ve Büyük ölçekli çiftlikler

6.1 Küçük çiftlik sahipleri (icarcılar, ortakçılar ve diğer kategoriler de dahil olmak üzere) kendi çıkarlarını temsil eden örgütler kurma ve bu örgütleri geliştirme hakkına gönüllülük esasıyla sahiptir.

Orta ve BüyükÇiftliklere uygulanabilir kriterler.

6.7 Tüm işçiler ve işverenler, örgüt kurma ve kendi seçtikleri örgütlere katılma, kendi tüzük ve kurallarını belirleme, temsilcilerini seçme ve kendi programlarını düzenleme hakkına sahiptir.

6.8 İşçiler ve işverenler toplu pazarlık hakkına sahiptir.

6.9 İşçiler, sendikalaşma karşıtı ayrımcılık korkusu duymadan bir sendikaya üye olma ve yasal sendika faaliyetleri yürütme hakkına sahiptir.

6.10 İşverenler, işçi temsilcileri için erişim ve makul tesisleri sağlamalıdır.

TANIMLAR

Sendikalaşma hakkı nedir?

Sendikalaşma hakkı, hiçbir müdahale olmaksızın, işçilerin ve işverenlerin özgür iradeyle iş yerindeki çıkarlarını gözetken ve savunan örgütler kurma ve bu örgütlere katılmaları anlamına gelir. Kayıt dışı çalıştırılanlar da dahil olmak üzere, tüm işçi ve işverenler örgütlenme hakkından faydalanır.

Toplu pazarlık nedir?

Toplu pazarlık, işverenlerin (veya işveren kuruluşlarının) ve sendikaların (veyahut orada bulunmadıklarında işçi temsilcilerinin) iş yerindeki ilişki ve etkileşimlerini tartışıp ortak bir noktada buluştukları gönüllü gerçekleşen bir süreçtir. Bu pazarlık süreci, maaşlar, iş sözleşmeleri, çalışma saatleri, işten çıkış, iş sağlığı ve güvenliği ve diğer konularla ilgili karşılıklı kabul edilebilir anlaşmalara varmayı amaçlar. İşverenler ile toplu pazarlığa gidebilmek, işçilerin istihdam şartları ve koşullarını etkileyen en önemli faktördür.

İlgili ILO Sözleşmeleri

Bu alandaki kilit referans noktaları ILO Sözleşmeleri 87 No'lu (Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşme, 1949) ve 98 No'lu (Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi, 1949) sözleşmelerdir. Tarım işçileriyle ilgili daha kesin bir Sözleşme (141 No'lu) ILO tarafından 1975'te kabul edilmiştir. Bu sözleşme ücretli veya serbest çalışan her türlü tarım işçisinin kendi seçtikleri örgütleri kurma ve örgütlere katılma hakkı sağlar.

BCI, 87 ve 98 No'lu ILO Sözleşmelerine uyar. Bu da işçi ya da işveren gözetmeksizin, herkesin ilgili örgütü kurma, bu örgütün kurallarına bağlı olma ve önceden izin almadan kendi seçtikleri bir örgüte katılma hakkını zorunlu kılar. İşçi ve işveren örgütleri kendi tüzük ve kurallarını oluşturma, tamamen özgür bir şekilde kendi temsilcilerini seçme, yönetim ve faaliyetlerini organize etme ve programlarını düzenleme hakkına sahiptir.

BCI'NIN AMACI

BCI, çıkarların temsil edilmesi ve savunulması adına sendikalaşma hakkının önemini farkındadır ve bu hakkın diğer işçi haklarının etkili bir şekilde anlaşılmasını sağladığı görüşündedir. Sendikalaşma hakkı, örneğin toplu sözleşme yoluyla sosyal durum ve çalışma koşullarını geliştirir.

Dünyada pamuk kapsamında, geliştirmekte olan ülkelerdeki birçok üretici göz önünde bulundurulduğunda, bu hakkın kullanıldığı farklı alanlar ortaya çıkar, pamuk sektöründeki çalışmalar ne sadece "işverenlerden" ne de sadece "işçilerden" oluşan küçük çiftlik sahipleri tarafından gerçekleştirilir.

İşin çoğunluğunun aile üyeleri tarafından yapıldığı küçük aile çiftliklerinde; örgüt, mantık çerçevesinde en başta üretici örgüt ile bağlantılıdır. Bu nedenle, İnsana Yakışır İş İlkesi altında sendikalaşma hakkı ile ilgili ilk Kriter (bağımsız küçük çiftlik sahipleri, kiracılar ve ortakçılara uygulanan tek Kriter) küçük çiftlik sahiplerinin örgüt oluşturma ve örgütlere katılma hakkı ile ilgilidir. Bu durum hiçbir zaman (bir sonraki Kriterlere de dahil edilen) işçi örgütünün önemini göz ardı etmez aksine dışarıdan işçi alınmayan sistemler de dahil olmak üzere tüm üretim sistemlerine uygulanan İlkenin yapısını yansıtır.

İnsana Yakışır İş İlkesi kapsamında kullanılan işçi örgütü terimi, işçilerin hak ve çıkarlarını geliştirme ve savunmayı amaçlayan tüm işçi örgütlerini ifade eder. BCI'a göre bağımsız sendikalar bunu en iyi şekilde gerçekleştirir. Temsil edilme ve görüşme amacıyla işçi örgütlerinin tanınması, tüm işçilerin kendi seçtikleri işçi örgütleri kurma ve örgütlere katılma ve çalışma şartları ile ilgili toplu sözleşme yapma hakkını işverenin yazılı şekilde -ve uygulamada- tanınmasını sağlar.

Büyük ölçekli plantasyonların dışındaki herhangi bir pamuk üretim tesisinde sendika üyelik oranının az olduğu göz önünde bulundurulduğunda, BCI, yalnızca daha büyük çiftliklerde sendika karşıtı ayrımcılığa engel olmak için temel bir hakkı yinelemeyi tercih etmiştir. Bu durumdan BCI'ın diğer tesislerde böyle bir ayrımcılığa izin vereceği anlamı asla çıkarılmamalıdır. Daha ziyade standartları en fazla ihtiyaç duyulacak sisteme göre oluşturma amacı güdülür.

Aynı gerekçe, yalnızca büyük çiftlik işletmecileri kapsamındaki sendika kurucularının çalışma alanına erişimi ve gerekli tesis sağlanma haklarının içeriğine de yön verir. Bu Kriter, çiftlik yönetiminin herhangi bir müdahalesi olmadan işletmenin sendikalara ayarlanan tarihte ve yerde iş gücü ile ilgili bilgi paylaşımında bulunma ve toplanmak için çiftlikte buluşulmamasını sağlar.

KAYNAKLAR

Genel

ILO resources on Freedom of Association and Collective Bargaining

<http://www.ilo.org/declaration/principles/freedomofassociation/lang--en/index.htm>

<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/freedom-of-association/lang--en/index.htm>

<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/collective-bargaining/lang--en/index.htm>

ILO Conventions

Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948 (No. 87)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C087

Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C098

Rural Workers' Organisations Convention, 1975 (No.141)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C141

Agriculture Specific

FAO-ILO-IUF, 2007. Agricultural Workers and their Contribution to Sustainable Agriculture and Rural Development

ILO, 2008. Promotion of Rural Employment for Poverty Reduction. Report IV, International Labour Conference 97th Session.

SAĞLIK VE GÜVENLİK

Kriterler

Küçük, orta ve büyük ölçekli çiftliklerin tümü için geçerli kriter

6.2 İçme ve yıkama suyuna erişim sağlanır.

(Ayrıca Bitki Koruma Kriterlerine bakınız)

Orta ve büyük ölçekli çiftlikler için geçerli kriterler

6.11 İşçiler, yaptıkları işe uygun olacak şekilde, düzenli bir sağlık ve güvenlik eğitimi alırlar.

6.12 İşverenler, yukarıda belirtildiği gibi işçilerin temel ihtiyaçlarını, temiz bir yemek yeme alanı ve yeterli tıbbi bakıma ücretsiz erişim de dahil olmak üzere karşılar.

6.13 İşverenler, iş tehlikelerini belirler; işçileri, güvenli çalışma uygulamaları hakkında bilgilendirir ve işyerindeki tehlikeleri en aza indirmek için önleyici tedbirler alır. İşverenler her türlü kaza ve meslek hastalığının kaydını tutar.

6.14 İşverenler, ilk yardım ve sağlık tesislerine uygun ulaşım erişimi dahil olmak üzere, kazalar ve acil durumlara müdahale amaçlı tedbirlerin alındığından emin olur.

TANIM

ILO Sözleşmeleri ve Ulusal Mevzuat

BCI, 'Uygulanabilir olduğu sürece, çalışma ortamında kazaya sebebiyet verebilecek tehlikeleri en aza indirerek, iş ile bağlantılı ya da iş sırasında meydana gelen kazaları ve yaralanmaları engellemeyi' amaçlayan ILO Sözleşmesinin 155.Maddesine itaat eder.

Bu alanda çalışma standartları için diğer önemli uluslararası referans noktaları, 2001 yılı Tarım Sözleşmesi (No.184) ve 1958 yılı Plantasyonlar Sözleşmesindeki (No. 110) Güvenlik ve Sağlık noktalarıdır. Özellikle 184 numaralı sözleşme, makine güvenliği, kullanımı ve taşımasıyla ilgili tedbirleri, kimyasallar yönetimi, hayvan işleme ve tarım tesislerinin inşaa ve bakımıyla ilgili koruyucu ve önleyici tedbirleri kapsar. Diğer koşullar, genç işçilerin, geçici ve mevsimlik işçilerin ve doğum öncesi ve sonrası kadın çalışanların özel ihtiyaçlarına değinmektedir.

Tüm pamuk üreticisi ülkelerde geçerli olmasa da, ulusal mevzuat genellikle pamuk sektöründe uygulanacak tarım sağlığı ve güvenliği politikaları ve uygulamaları için asgari standartlar kuracaktır. Birçok üretici ülkede olduğu gibi, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili ulusal yasal gerekliliklerin yukarıdaki kriterlerden daha kapsamlı olduğu yerlerde, bu yasal standartlara uyulmalıdır.

BCI'NIN AMACI

Sağlık ve Güvenlik, üretken ve sürdürülebilir tarım merkezli İnsan İşinin önemli bir başka ögesini oluşturur. BCI, Bitki Koruma konusunda çiftçilerin, çiftlik çalışanlarının, üretici toplumun ve çevrenin üzerinde gerçekleştirdiği uygulamaların etkilerini en aza indirme yaklaşımını ana hatlarıyla belirleyen Bitki Korumada ile ilgili Üretim Kriterlerinde bu durum, iç gönderme şeklinde yansıtılmıştır. Bitki Koruma Kriterine yönelik yapılan bu göndermenin amacı belirtilen türdeki işçilerin, (18 yaş altı, hamile ya da emziren kadınlar, eğitimsiz ve

vasıfsız çalışanlar ve herhangi bir hastalık ya da yaralanma geçirenler) pestisit uygulaması gibi tehlike potansiyeline sahip işleri yapmadığına dair güvence sağlamaktır. İşme ve yıkama su tesislerinin iş alanlarına gerekli yakınlıkta kurulmasını öngören kriterin belirttiği gibi, bu tüm çiftlikler için geçerlidir.

İş kazaları ve rahatsızlıklarının birçoğu önlenabilir. Pamuk üretimi çerçevesinde uygulanan faaliyetler göz önüne alındığında, işçilerin ve çiftçilerin sağlığı ve güvenliği pamuk tarımında önemli bir konudur. Bu, aynı zamanda çalışanların ve küçük çiftçilerin pamuk üretiminde geçim kaynakları için önemlidir. Fabrika ve ofis şartlarından farklı olarak, küçük çiftliklerde çalışma ve yaşam koşulları arasında belli bir fark yoktur. Üstelik, sağlık ve güvenlik gelişimine yönelik yatırımların kazalar dolayısıyla yaşanacak devamsızlığı azalttığı ve üretimi arttırdığı belirtilmelidir.

Sağlık ve güvenlik için en önemli risk, çalışanların – aileler ve bölgeye göregeçici olarak işe alınan işçiler, zararlı toksinlere maruz kalmalarıdır. Bu durum özellikle de kadın çiftçiler/ işçiler için pestisitlerin kadının üretkenliğine olan etkisi göz önüne alındığında büyük etkiler gösterir. Bununla beraber çiftliklerde, özellikle aile çiftliklerinde çalışan çocuklar, pestisitlere maruz kalmanın sonucunda oluşan kesikler ve yaralanmalar, göz enfeksiyonları, cilt problemleri, ateş ve baş ağrıları ile sonuçlanan emniyetsiz ve sağlıksız çalışma uygulamalarına karşı savunmasızdırlar. Bu nedenle Ürün Koruma İlkesi büyük, orta ve küçük ölçekli çiftliklerin tümü için geçerlidir.

Çalışan sağlık ve güvenliği için işverenin sorumluluklarına itafen BCI, standartları karşılamaları için farklı pamuk çiftliklerinin kapasitesini, çalışanların sağlık ve güvenliğine risk oluşturmayacak şekilde dengelemeye çalışmıştır.

Eğitim, çalışanların karşılaşılabilecekleri tehlikelere karşı daha güvenli çalışmalarını sağlar. Küçük işyeri sahiplerine ve daha büyük çiftçilere uygun eğitimlerin verilmesi, çiftliğe bağlıdır ve yukarıdaki Ürün Koruma İlkesi altında belirtilen Entegre Zararlı Yönetimi Programına bağlı olarak bu eğitimler yapılır. İlaçlamada, tehlikeli kimyasallarla, maddelerle ve malzemelerle çalışmada, iş makineleri ve diğer makinelerin yönetimini kapsayan tehlike potansiyeline sahip diğer önemli işlerde çalışılması halinde iyi bir uygulama, işçilerin eğitimlere katılması ve katılım kaydının tutulması ve düzenli olarak bu kayıtların gözden geçirilmesini zorunlu kılar.

İş süreçleri, çalışma alanları, çiftlikteki makine ve ekipmanın kullanımı, uygulaması kolay olduğu kadar güvenli de olmalıdır. Büyük çiftliklerin işverenlerinden riskli alanları ve potansiyel tehlikeleri belirlemek için resmi bir sağlık ve güvenlik risk değerlendirmesi yapmaları beklenir.

BCI İnsana Yakışır İş Kriterleri ayrıca orta ve büyük ölçekli çiftliklerin makul sayıda işçiye (işletmenin büyüklüğüne göre) ilk yardım eğitimi vermesini, içinde uygun malzemelerin bulundurulduğu ilk yardım sandıklarının her zaman el altında olmasını ve sağlık tesislerine ulaşım sağlanmasını da gerektirir.

KAYNAKLAR

Genel

ILO Programme on safety and health at work and the environment: Agriculture Sector (Safe work)

www.ilo.org/public/english/protection/safework/agriculture/index.htm

Food, Agriculture and Decent Work: ILO & FAO working together

<http://www.fao-ilo.org/more/fao-ilo-safety/en/>

Pesticide Action Network International

www.pan-international.org/panint/?q=node/33

Africa Stockpiles Programme

<http://www.croplife.org/case-study-africa-stockpiles-programme>

ILO Conventions

Plantations Convention 110 (1958)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C110

Safety and Health in Agriculture Convention 184 (2001)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C184

Guidelines and Training Material

ILO, 2010. Code of Practice on Safety and Health in Agriculture

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/normativeinstrument/wcms_161135.pdf

ILO, 2004. Health, Safety and the Environment: A series of Trade Union Education Manuals for Agricultural Workers

http://www.ilo.org/safework/info/instr/WCMS_110199/lang--en/index.htm

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ

Kriterler

Küçük, orta ve büyük ölçekli çiftliklerin tümü için geçerli kriterler

6.3 ILO Sözleşmesi 138'e göre göre çocuk işçiliği yoktur.

Buna istisna olarak, aile işletmelerinde çocuklar sağlıklarına, güvenliklerine, refahlarına, eğitimlerine ya da gelişimlerine zarar vermemesi şartıyla, yetişkinlerin gözetiminde olacak şekilde ve uygun eğitimin verilmesi halinde, aile çiftliklerinde çalışmalara yardım edebilirler.

6.4 Tehlikeli işler için asgari yaş, 18'dir

TANIM

Çocuk işçiliği nedir?

Çocuk işçiliği, çocuğa zihnen, fiziksel olarak, sosyal olarak ya da ahlaki olarak tehlikeli ve zararlı olan iştir. Bu iş çocuğu okula gitme fırsatından yoksun bırakır, daha çocukken okulu bırakmasına sebep olur. Çocuk yoğun iş ve ağır çalışmayla eğitimi bir arada götüremeyerek okulu bırakmasına sebep olur.

Çocukların yaptığı her iş ILO tarafından çocuk işçiliği olarak sınıflandırılmamaktadır. Çevreye ya da aile bütçesine yardımcı olmak ya da okul dışında cep harçlığı kazanmak gibi çocuğu kişisel gelişimini ya da eğitim hayatını etkilemeyen bir çalışma iyi bir şey olabilir. Bir işin 'çocuk işçiliği' olarak sınıflandırılması, çocuğun yaşına, çalışma türüne ve saatlerine bağlıdır.

ILO Sözleşmeleri ve ulusal mevzuat

Gerçekte 'iyi' çocuk iş ve kötü' çocuk işçiliğinin bir birinden ayıran net bir çizgi yoktur. ILO'nun çocuk işçiliği konusunda sözleşmesinde de belirttiği gibi çocuk işçiliğini tanımlamak için iki yaklaşımdan bahsetmek uygun olacaktır. Bu yaklaşımlar sırayla yaşa ve yapılan faaliyete odaklanır.

- Yaş: İlk yaklaşıma göre, belli bir yaşın altındaki çocuklar çalışmamalıdır. 138 numaralı ILO sözleşmesine göre bu yaş 15'tir ya da yasal olarak okul bitirme yaşıdır. İki istisna vardır: 13 yaşından daha küçük olanlar için gencin gelişimini ve okul eğitimi engellemeyen 'hafif iş' ; aşağıda belirtildiği gibi tanımlanan 18'inden küçük yaştaki çocuklar için tehlikeli iş.
- Faaliyet: İkinci yaklaşıma göre, çocuk işçiliği çocuğun üzerindeki negatif etkiler baz alınarak tanımlanır. 'Hafif iş' diye adlandırılan iş, 13 yaşından daha genç çalışanlar tarafından yapılabilecekken, 'tehlikeli iş' diye adlandırılan iş 18 yaşın altındaki hiç kimse tarafından yapılmamalıdır. 'Tehlikeli iş' , çocuğun fiziksel ya da psikolojik sağlığını, çalışma şekli ve koşulları sebebiyle tehlikeye atan bir iştir. Bu, pamuk sektöründe çocuk işçiliği kavramını anlamakta önemli bir noktadır; çünkü pestisit uygulaması ve hasat toplanması faaliyetlerini de kapsayan pamuk üretimi ile ilgili birkaç faaliyet, tehlikeyi arttırabilir. 182 numaralı ILO Sözleşmesi, hangi işlerin 18 yaşının altındaki bir işçiyle yaptırıldığında Tehlikeli Çocuk İşçiliği sayılacağını üye devletlere ulusal mevzuat aracılığıyla belirlemeleri çağrısında bulunur.

Çocuk işçiliğini oluşturan yaş ve faaliyet düzenlemeleri aşağıda özetlendiği şekildedir:

Kaynak :Uluslararası İşgücü Organizasyonu	Çocukların asgari çalışmaya başlama yaşı	Gelişmekte olan ülkeler için olası istisnalar
Tehlikeli iş Çocuğun fiziksel, zihisel ya da ahlaki sağlığını, güvenliğini ya da ahlakını tehlikeye atan hiçbir iş 18 yaş altında biri tarafından yapılmamalıdır.	18 (Katı kurallar altında 16)	18 (Katı kurallar altında 16)
Temel Asgari Yaş Azami yaş, genelde okulu bitirme yaşı olan 15'ten küçük olmamalıdır.	15	14
Hafif iş 13 ila 15 yaş arasındaki çocuklar, çocuğun sağlık ve güvenliğini tehdit edici bir iş olmadığı sürece hafif işlerde çalışabilirler,	13-15	12-14

BCI'NIN AMACI

Çocuk işçiliği konusu, pamuk sektöründe iş gücü konusundaki tartışmalarda genelde öne çıkan bir konudur ve çoğunlukla küçük ölçekli üretim yapanlar hariç birçok pamuk üreticisi ülkede bu konu rapor edilir. Pamuğun yetiştiği bu ülkelerde çocuklar, özellikle en başta pamuk toplama ve az bir derece de pamuk ayıklama faaliyetlerinde işgücüne destek sağlarlar.

BCI, çocuk işçiliğini, yoksulluğun bir belirtisi ve sebebi olarak görmektedir, Konunun önemi ve karmaşıklığı göz önüne alındığında, BCI kendi yaklaşımına yönelik önemli bir düşünce geliştirerek Bölgesel Çalışma Gruplarını kapsayan bir geniş bir parti yelpazesine danıştı. Bu süreç aşağıdaki anahtar konulara ışık tutar.

Sözleşmeli çocuk işçiliği, çocuk katkısının yaygın olarak 'aileye dayalı' iş olarak tanımlandığı pamuk üreten bazı bölgelerde kullanılır. ILO Sözleşmesi 138'e bağlı olarak ya da ulusal yasalar daha yüksek asgari yaş belirlemişse ulusal yasalara bağlı olarak ulusal ve uluslararası standartların çocuk işealiminde uygulanması konusunda genel bir anlayış vardır. Çocuk istihdamında bu azami yaş sınırı en az 15'tir. Buna, 138 nolu ILO'ya uygun olarak, geçici olarak 14 yaştan daha küçük bir sınır belirleyen gelişmekte olan ülkeler hariçtir.

Ayrıca tehlikeli işlerin, 18 yaş altı çocuklar ve genç işçiler tarafından yapılmaması gerektiğine ilişkin kapsamlı bir fikirbirliği vardır. Pamuk üretimi çevresinde tehlikeli işgücü oluşturduğu kabul edilen faaliyetlerin yapısı, uygulama sırasında gözden geçirilmelidir. BCI Bitki Koruma İlkesi, pestisitlerin uygulanması ve hazırlanmasının, 18 yaş ve üstündeki kişilerce uygulanması koşulunu koyar. Birçok durumda ulusal mevzuat tehlikeli işleri ILO Sözleşmesi 182 ile uyumlu şekilde listeler. BCI, pestisit hazırlama ve uygulama görevlerinin dışındaki tehlikeli görevlerin tanımı için ulusal mevzuatı esas alır.

BCI'nin küçük aile çiftliklerindeki çocuk işçiliğine yönelik yaklaşımı, birçok gelişmekte olan ülke uygulamalarında tarıma dayalı aile işletmelerinin yapılarını tanımaya çalışırken, söz konusu temel konuları- yaşa ve faaliyete göre çocuğun eğitim hakkı, çocukların sağlığı ve refah gelişimleri ön plana atmayı hedefler. Bu sebeple, Kriterler aile işletmeleri hakkında aşağıdaki istisnalara değinir: Belli şekilde tanımlanmış koşullar altında ulusal azami yaştan altındaki

çocukları ailelerinin çiftliğine destek olabilir ve bu koşullar toplu olarak aynı anda uygulanması gereken koşullardır:

- Çocuklar görevleri okula gitmelerini sağlayacak şekilde oluşturulduğu sürece aile işletmelerinde çalışabilirler.
- Bu görev, eğitimlerini engelleyecek bir zorluğa sahip olmamalıdır.
- Yaşları dolayısıyla tehlikeli işler yapmamalıdır, burada yukarıdaki tehlikeli iş tanımı aile işletmeleri için de geçerlidir.
- Çocuklara, hem işin öğreniminde hem de işin yapılışında bir aile bireyince yol gösterilmelidir.

Bir aile işletmesi, dışardan herhangi bir iş gücüne bağlı olmadan oluşturulmuş küçük ölçekli pamuk çiftliği olarak anlaşılmalıdır.

Bu muafiyet, ISEAL İttifak SASA uyum projesi önerileri dâhil olmak üzere hem ILO Sözleşmesi'nin 138. Maddesine hem de diğer küçük tarım işletmelerindeki sosyal sürdürülebilirlik standartlarına itaat eder. (ILO C138. Maddenin hükümleri, 'Yerel tüketim için üretim yapan ve düzenli olarak geçici işçi almayan küçük ölçekli aile işletmelerini' bundan muaf tutar. (Madde.5)

KAYNAKLAR

Genel

IPEC: International Programme on the Elimination of Child Labour, International Labour Organisation

www.ilo.org/ipec/lang--en/index.htm

ILO, 2002. Bitter Harvest: Child Labour in Agriculture

http://www.ilo.org/actrav/what/pubs/WCMS_111427/lang--en/index.htm

UNICEF Child Labour Resource Guide:

http://www.unicef.org/csr/css/Child_labour_resource_Guide_UK_NatCom.pdf

ILO & FAO working Together: Child Labour in Agriculture

www.fao-ilo.org/fao-ilo-child/en/?no_cache=1

ILO Conventions

ILO Convention 138 on Minimum Age

<http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C138>

ILO Convention 182 on Worst Forms of Child Labour

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C182

Guidelines and Training Material

ILO, 2002. Eliminating the worst forms of child labour: a practical guide to ILO Convention no. 182.

www.ilo.org/ipeinfo/product/download.do?type=document&id=1200

ILO, 2006. Tackling hazardous child labour in agriculture: Guidance on policy and practice, User guide.

www.ilo.org/ipeinfo/product/viewProduct.do?productId=2799

ILO, 2007. Rooting out child labour from cocoa farms – A manual for training education practitioners: Ghana.

www.ilo.org/ipeinfo/product/viewProduct.do?productId=6448

ILO, 2005. Training resource pack on the elimination of hazardous child labour in agriculture.

www.ilo.org/ipeinfo/product/download.do?type=document&id=1759

ZORLA ÇALIŞTIRMA

Kriterler

Küçük, orta ve büyük ölçekli çiftliklerin tümü için geçerli kriterler

6.5 İş özgür iradeyle seçilir: maddi borcun çalışarak ödenmesi ve kaçak işgücü de dahil olmak üzere zorlayarak veya zorunlu bırakarak çalıştırılmaz.

TANIM

Zorla çalıştırma nedir?

Zorla çalıştırma, ceza tehdidi ile yapılan ve kişinin gönüllü bir şekilde çalışmadığı iştir. Aslında kişiler kendi seçim yapma haklarını ellerinden alacak bir işe girerlerse ve bu işi ceza almadan ya da ceza tehdidiyle karşılaşmadan bırakamayacaklarsa zorla çalıştırılmış olurlar. Dayak, işkence, cinsel taciz ya da fiziksel şiddet tehditleri gibi çok ağır cezalar olabileceği gibi; kimlik belgelerinin ya da maaşların alıkonulması veya sınır dışı edilme tehdidi gibi cezalar da olabilir.

Başka bir ceza da işçilere aldıkları düşük ücretlerle ödemeleri çok zor hatta imkânsız olan borçlar yüklemek olabilir (örneğin büyük meblağlarda avans ya da ulaşım ücreti vererek): bu borcun iş gücüyle ödenmesi yani borç karşılığı çalışmadır.

ILO Sözleşmeleri ve ulusal mevzuat

ILO'nun zorla çalıştırma konusuyla ilgili iki sözleşmesi mevcuttur: Zorla Çalıştırma Sözleşmesi, 1930 (No. 29), Zorla Çalıştırmanın Yasaklanması Sözleşmesi, 1957 (No. 105). Bu iki sözleşme ILO'nun en çok onaylanan sözleşmeleridir ve "temel" sözleşmeler olarak kabul edilir. ILO Zorla Çalıştırma Sözleşmesi (No. 29) zorla ya da mecburi çalıştırmayı "bir insana herhangi bir ceza alma tehdidiyle yaptırılan, gönüllü olarak yapmadığı bir iş veya hizmet" olarak tanımlar. Ayrıca 18 yaşın altındaki uygulanan zorla çalıştırma veya mecburi iş, Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimleri Sözleşmesinde, 1999 (No. 182), çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinden biri olarak geçmektedir. Normal şartlar altında zorla çalıştırma ulusal mevzuata göre kanunsuz bir hareket olarak görülmektedir.

BCI'NİN AMACI

Zorla çalıştırma, pamuk yetiştirilen farklı bölgelerde belgelenmiş bir olaydır. Brezilya, Pakistan ve Hindistan'da borç karşılığı çalıştırma uygulamaları pamuk tesislerinde söz konusu olan bir mevzudur. Ayrıca Orta Asya ile Hindistan'da çocukların zorla çalıştırılmasıyla ilgili ve Batı ve Orta Afrika'nın bazı bölgelerinde çocuk işçiliği alanında insan ticareti raporları mevcuttur.

Zorla çalıştırma ve borç karşılığı çalıştırmanın altında yatan etkenler şunlardır:

- Çalışanların ancak sürekli çalışarak ödeyebilecekler, makul olmayan hizmet ücretleriyle iş bulan taşeron işçi firmaların kullanılması
- Çoğunlukla sınıf ve kabile farklılıklarına dayanan sosyal dışlanma
- İşçilerin haklarının farkında olmalarını önleyen ve böylece istismar edilmelerine olanak sağlayan dengesiz bilgilendirme.
- İş göçü – özellikle hukuki çalışma haklarının farkında olmayan ve aynı zamanda haklarını savunamayan (geçici) göçmen işçilerin durumu.

- İşçinin istihdam ve kredi koşullarını kısıtlayan mali tekeller ve iş piyasası tekelleri, işveren tarafından kontrol edilen adaletsiz kredi programları
- Aynı ücretlendirme. Bu tür ücretlendirme işçi-işveren arasındaki bağımlılık ilişkisinden kaynaklanan eşitsizliği artırıcıdır ver maaşları saklamasını mümkün kılar
- Devlet yetkililerinin baskısı (belirli sayılı ülkelerde)
- Çiftlikte güvenliği sağlamak için bekçiler / güvenlik görevlileri bulunabilir: bu kişiler çiftliği koruyabilirler; ancak bir işçiye gözdağı verip çiftlikten ayrılmasını engellemek için kullanılamazlar.

Pamuk çiftçilerinin en önemli koruyucusu, işçilerin işe alımından önce çalışma hüküm ve koşullarını tamamen yerine getirmek ve işçilerin bu koşulları anlamasını sağlamaktır.

BCI, zorla çalıştırmanın çoğunlukla fakirlikten, eşitsizlikten ve ayrımdan kaynaklandığı ve en çok da savunmasız ve korunmasız işçileri etkilediği görüşündedir. Çocuklar, genç işçiler, göçmen işçiler, azınlık olan kabileler veya etnik azınlıklar en savunmasız işçiler arasındadır ve zorla çalıştırmak olarak sayılabilecek baskıcı muamelelere maruz kalma riskleri çok yüksektir. Bu yüzden zorla çalıştırmayla ilgili BCI kriterleri çocuk işçiliği ve ayırım yapmama konularıyla yakından bağlantılıdır.

Ayrıca zorla çalıştırma kriterini BCI sağlayıcı mekanizmaların, özellikle de finansmana erişim konusunda olanın, ışığı altında anlamak çok önemlidir. Pamuk üretimi yapılan bölgelerde borç karşılığı çalıştırma iş ve kredi piyasaları arasındaki bağın güçlü olmamasının bir yansımasıdır. İşçilerin işverenlerine borçlu olması işçilerin avans kredi alabilecekleri tek kaynağın işverenleri olduğunun göstergesidir. Mali kaynaklara erişimi teşvik etmek borç karşılığı işçilikle ilgili pek çok sorunla mücadele ederken tek bir çözüm yolu olamasa da işçilerin- daha doğrusu işçilerin ailelerinin- borçlarının, kendilerinin çalışma özgürlüğünü kısıtlamasına sebep olan dinamikleri değiştirmek için etkili bir paketin bir parçası olduğu düşünülmektedir.

KAYAKLAR

Genel

ILO Website on Forced Labour

<http://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/lang--en/index.htm>

ILO Special Action Programme to Combat Forced Labour

www.ilo.org/sapfl/lang--en/index.htm

Anti-Slavery International website

www.antislavery.org/

ILO, 2005. A Global Alliance against Forced Labour.

www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/publication/wcms_081882.pdf

ILO, 2009. The Cost of Coercion

www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_106230.pdf

ILO Conventions

Forced Labour Convention, 1930 (No. 29)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C029

Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C105

Guidelines and Training Material

ILO, 2008. Combating Forced Labour- A Handbook for Employers and Businesses. International Labour Organisation: Geneva.

www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/publication/wcms_101171.pdf

AYRIMCILIK YAPMAMA

Kriterler

Küçük, orta ve büyük ölçekli çiftliklerin tümü için geçerli kriterler

6.6 Bireylerin karakter özelliklerine, grup üyesi olmaya veya birliğe bağlı olarak fırsat, koşul ya da muamele eşitliğinden yoksun bırakan ya da eşitliğe zarar veren hiçbir ayırım (fark gözetme, dışlama veya tercih) söz konusu olamaz.

TANIM

Ayrımcılık

İş yerinde ayrımcılık, insanlara becerileri ya da işin gerekleriyle ilgili olmayan özelliklerinden dolayı farklı ve olumsuz muamele etmek anlamına gelir. Ayrımcılığın yaygın sebeplerinden bazıları şunlardır: cinsiyet, ırk, yaş, etnik köken, dini inanç, engelli olmak, cinsel eğilim, medeni hal, aile sorumlulukları, sendika üyeliği ya da HIV/AIDS durumu. Belirli bir iş için, o işin mahiyeti icabı yapılan, ayrı tutma veya üstün tutma ayırım sayılmaz

Ayrımcılık bir iş ilişkisinin çok farklı aşamalarında ortaya çıkabilir: İşe alımda, çalışırken (örneğin iş dağılımı, ücretlendirme, disiplin, eğitim ya da terfi imkânları, çalışma koşulları) ve ilişkinin sonu (işten çıkarma) vb. Ayrımcılık aynı zamanda tehdit / yıldırma politikaları, taciz (cinsel taciz de dâhil olmak üzere) ya da gözdağı vermek gibi pek çok farklı eylemi de içerebilir. Ayrımcılığa karşı alınan önlemler tüm işçileri kapsamalıdır.

ILO Sözleşmeleri ve ulusal mevzuat

ILO'nun sekiz temel sözleşmesinden ikisi fırsat ve muamele eşitliği konularına değinir. Eşit Ücret Sözleşmesi, 1951 (100) erkek ve kadın işçilere eşit değerdeki işe eşit ücretlendirme yapılmasının önemini vurgular. "ücret" terimi geniş anlamıyla olağan, temel ya da asgari ücret veya maaşı ve çalışanın yaptığı işin karşılığında nakit ya da başka bir şekilde işveren tarafından çalışana doğrudan ya da dolaylı olarak ödenebilecek olan ek imkanları da kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. "erkek ve kadın işçilere eşit değerdeki işe eşit ücretlendirme" ise ücretlendirme oranlarının cinsiyet ayrımcılığı gözetmeden belirlenmesi anlamında kullanılmıştır.

1958 Ayrımcılık (İstihdam ve Meslek) Sözleşmesi, (111) ayırım kavramının temel bir tanımını şöyle yapmaktadır: "ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal inanç, ulusal veya sosyal menşee bakımından yapılan iş veya meslek edinmede veya edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan her türlü ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutma". "İş" ve "Meslek" terimleri, mesleki eğitime, bir işe ve çeşitli mesleklere girmeyi ve çalışma şartlarını kapsar.

İş yerinde ayırım genellikle ulusal mevzuat tarafından yasaklansa da yasaklanan eylemler ve korunmanın kapsamı ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir.

BCI'NIN AMACI

Ayrımcılığa maruz kalmamak, yaygın olarak kabul edilen temel insan haklarından biridir. İşyerinde ayrımcılık hem işveren hem de çalışan için zararlıdır, işçilerin iş yerine ellerindeki potansiyelin tamamını kullanarak katkıda bulunmasını ve uyumlu, yüksek motivasyonlu ve verimli bir çalışma ortamının oluşmasını engeller. Daha geniş kapsamda, iş yerinde ayrımcılık sosyal açıdan birlik ve dayanışmayı vurgulayan ve yoksulluğun azaltılmasını yavaşlatan

sosyoekonomik eşitsizlikler yaratır. BCI Ayrım Yapmama kriteri büyük veya küçük tüm çiftlikler için geçerlidir. BCI, ayrımcılık karşıtı ilkeyi istihdam alanı dışında da kilit bir faktör olarak kabul eder, örneğin üretici gruplarının oluşturulması ve işletilmesi sırasında.

Cinsiyet ayrımı, cinsiyet rolleriyle ilgili önceden beri var olan sosyal yaklaşım ve inançlardan ötürü pamuk yetiştirme sektöründe işyerinde eşitlik açısından hala karşılaşılan en büyük problemlerden biridir. Kadınların ücretlendirilmesi, iş gücü açısından çok büyük bir role sahip olmalarına rağmen çoğunlukla kendileriyle eşdeğer olan erkek işçilerden daha düşük olmaktadır. Kırsal kesimde pek çok küçük çiftlikteki kadınlar (Batı Afrika ve Güney Asya'dakiler gibi) ücret almadan çalışan "aile işçisi" ya da düşük ücret karşılığı çalışan gündelikçiler olarak pamuk yetiştiriciliğinde kaydadeğer bir işgücü oluşturuyor. Genellikle en ağır işlerde çalışıyor, pamuk toplama ve çapalama gibi zor olan bedensel işler yapıyorlar. Kadın işçiler ayrıca çiftçi ailelerinin yerleşmiş önyargıları sebebiyle genellikle krediye erişim konusunda büyük zorluklar yaşıyor ve karar verme süreçlerinde görüşleri dikkate alınmıyor.

Yerliler, kabileler ve göçmen işçilere karşı ayrımcılık da pamuk sektöründe karşılaşılan başka bir sorundur. Göçmen işçiler ve etnik azınlık üyeleri bazı bölgelerde pamuk yetiştiriciliği iş gücünün büyük bir kısmını oluşturuyor ve sıklıkla ücretler, çalışma koşulları ile sağlık ve güvenlik alanında ayrımcılığa maruz kalıyor (örneğin daha uzun süre çalışıp daha ağır işler yapıp daha az ücret alarak). Bu guruplar bazı sebeplerden dolayı ayrımcılığa karşı çok daha savunmasız durumdadır. İstihdam konusundaki haklarıyla ilgili bilinçli olmayabilir, hatta bazen ulusal mevzuata göre o ülkenin vatandaşları ve kalıcı oturma izni olan kişilerle aynı hukuki koruma altında olmayabilirler. Yoksulluk, yerel dil bilgisinin yetersizliği ve kültürel yanlış anlamalar da önyargıyı ve adil olmayan muameleyi davet eden etkenler olabilmektedir.

Ayrımcılıkla mücadele etmek İnsana Yakışır İş' in teşvik edilmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır ve BCI pamuk yetiştiriciliğine dâhil olan tüm işçiler için her türlü konuda eşit ve saygılı muamele sağlama arzusunu taşımaktadır.

KAYNAKLAR

Genel

ILO website on Non-Discrimination

www.ilo.org/declaration/principles/eliminationofdiscrimination/lang--en/index.htm

<http://www.ilo.org/global/topics/equality-and-discrimination/lang--en/index.htm>

ILO, 2003. Time for Equality at Work

www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_publ_9221128717_en.pdf

ILO, 2009. Gender Equality at the heart of Decent Work

www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_105119.pdf

ILO Conventions

Equal Remuneration Convention, 1951 (N°100)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C100

Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958 (N°111)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C111

Agriculture Specific

IUF, 2008. Workers and Unions on the Move. Organising and Defending Migrant Workers in Agriculture and Allied Sectors.

www.ituc-csi.org/IMG/pdf/IUF_migration.pdf

WB, 2009. Gender in Agriculture Sourcebook

www.fao-ilo.org/fileadmin/user_upload/fao_ilo/pdf/GAL_Sourbook.pdf

IDS, 2009. Gender Dimensions of Rural and Agricultural Employment. Differentiated Pathways out of Poverty

www.fao-ilo.org/fileadmin/user_upload/fao_ilo/pdf/Overview_paper/Overview__Final_.pdf

İSTİHDAM KOŞULLARI

Kriterler

Orta ve büyük ölçekli çiftlikler için geçerli kriterler

**6.15 Ücretli işçilere en azından geçerli yasal ulusal asgari ücrete ya da bölgesel norm-
hangisi daha yüksekse- eşit ödeme yapılır.**

**6.16 İşçilerin parça başı ücretlendirildiği durumlarda bu ücretlendirme normal çalışma
koşulları altında normal çalışma saatlerinde işçinin geçerli ulusal asgari ücreti ya da
bölgesel normu (hangisi daha yüksekse) kazanmasına imkan vermelidir.**

6.17 İşçiler düzenli olarak nakit veya kendilerine uygun gelen şekilde ücretlerini alırlar

6.18 Eşit işe eşit ücret ilkesine uyulur.

6.19 Tüm çalışma koşullarına ilişkin işçilerin rızası önceden alınır.

**6.20 İşçiler hukuki bağlayıcılığı olan (tercihen yazılı) iş sözleşmeleri altında istihdam
edilir.**

**6.21 Ulusal yasalara uygun olarak gereken ve her halükarda takibi mümkün kılmaya
yetecek kayıtlar tutulur.**

**6.22 Geçici, sezonluk, taşeron ve sözleşmeli işçiler istihdam edildikleri sürede daimi
işçilerle aynı menfaatleri ve istihdam koşullarını elde ederler.**

**6.23 Çalışma saatleri, hangisi işçinin lehineyse, ulusal kanun veya ilgili toplu
sözleşmelerle uyumludur.**

**6.24 Fazla mesai gönüllülük esasına dayanır ve yasaların ya da geçerli toplu iş
sözleşmelerine göre ücretlendirilir.**

TANIM

İstihdama ilişkin şart ve koşullar tarımsal ücretli işgücü konusunda büyük ölçüde çeşitlilik gösterir. Pamuk sektöründeki çalışma şart ve koşulları geçici anlaşma türü (örneğin, daimi, gündelik, mevsimsel, göçmen, parça başına ücret), işin yapısı, işverenin coğrafi konumu ve hacim gibi birçok faktörden etkilenir. Ulusal iş mevzuatının çalışma koşullarını düzenlemesi gelişim seviyesine ve her ülkedeki yerel yaşam koşullarına göre değişiklik gösterir.

Ücretler, işçilerin ve ailelerinin yaşam koşullarıyla yakından ilgili olmakla birlikte, şüphesiz en önemli çalışma koşulları arasındadır. “Ücretler” terimi saat başı, günlük, haftalık veya aylık, parça başına ücret, primler, yiyecek ve konut gibi aynı ödeme olarak ödenen bedeller dâhil olmak üzere iş gücü için işçilere ödenen toplam ücreti ifade eder. Parça başı ücretler çalışılan süreden ziyade toplanan pamuk miktarı gibi tamamlanan iş veya birimlere göre sabit ücret bazındaki ücret ödemeleridir.

Tarım sektöründe ücretler genelde düşüktür ve tarım işçilerinin çoğu yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Ücretler, işçilerin verimsiz zamanlarda ücret alamaması anlamına gelen kötü hava koşulları gibi işçilerin elinde olmayan koşullardan etkilenebilir. İşçilerin çoğu, özellikle parça başı ücrete güvendiklerinde, temel bir ücret kazanmak için uzun saatler çalışmak zorunda kalabilir. Bu işçileri korumak için, ulusal iş mevzuatı ve toplu sözleşme işverenlerin işçilere işgücü için ödeyecekleri bir asgari ücret belirleyebilir. Bu da genellikle saatlik ücret olarak ifade edilir, sektör ve bölgelere göre değişiklik gösterebilir. Yine de, tarım sektörü asgari

ücret ödeme gereksiniminden sık sık muaf tutulur veya daha düşük ücretlere tabi olabilir. Alternatif olarak, yevmiyeli, parça başına ücret alan ve mevsimsel işçiler gibi tarımda yaygın olan belirli işçi kategorileri asgari ücret korumasından muaf tutulabilirler. Bölgesel ücret normları, özellikle asgari ücretlerin düşük ve temel ihtiyaçları karşılamada yetersiz olduğu durumlarda yasal asgari ücreti aşabilir ve bu durumda hangisi daha yüksekse işçilere o miktar ödenmelidir. İşçilerin parça başı ücretle çalıştığı durumlarda, bu ücretin işçilere en azından asgari ücret kazanmalarına olanak sağlaması önemlidir.

Ücretler zamanında ve düzenli olarak ödenmelidir. İstisnai durumlarda, ücretler uzun süre boyunca ödenmediğinde borçların işgücüyle ödenmesi veya zorla çalıştırma ortaya çıkabilir. Ödemelerin büyük kısmı nakitten ziyade aynı ödemenin oluşursa bu da sorun teşkil edebilir çünkü bu durum işçilerin ihtiyari gelirlerini ve kendi ihtiyaçlarını nasıl karşılayacaklarına karar verme özgürlüklerini kısıtlar. Sonuç olarak, aynı ödemenin hükmü ulusal mevzuat veya toplu sözleşme ile kesin surette düzenlenir ve genel ücretin bir yüzdesiyle sınırlıdır.

Eşit değerdeki iş için eşit ödeme ilkesi, erkekler ve kadınların aynı, benzer veya karşılaştırılabilir değerdeki işler için aynı ücreti alması anlamına gelir. İşlerin karşılaştırılabilir değerde olup olmadığına karar vermek karmaşık olabilir ancak ücretler cinsiyete bakılmaksızın belirlenmelidir. “Ödeme” temel ücretler, primler ve parasal olmayan ödemeler dâhil olmak üzere tüm ödemeleri kapsayan geniş bir kavram olarak anlaşılmalıdır.

Bir iş sözleşmesi işçinin temel istihdam şart ve koşullarını içeren işveren ve işçi arasında bir anlaşmadır. Genelde, tarım sektöründeki sözleşmeye dayalı anlaşmaları yazılıdan ziyade sözlü olarak yapma eğilimi vardır. Buna rağmen, anlaşmanın türüne bakılmaksızın, işçinin çalışma koşulları (çalışma saatleri gibi) ile ilgili yapılacak her türlü değişiklik bu anlaşma ile ilgili bir değişikliği temsil eder ve bu yüzden önceden işçinin vereceği izin doğrultusunda yapılmalıdır.

Tarım sektöründeki sözleşmelerin içeriği geniş istihdam çeşitliliği ve diğer çalışma ilişkilerinin bir sonucu olarak büyük ölçüde değişiklik gösterir; örneğin, mevsimsel, günlük ve daimi istihdam; iş veya parça başına ücret; ortakçılık veya sözleşmeli çiftçilik. Mevsimsel, yevmiyeli, günlük ve taşeron işçilik gibi geçici çalışma düzenlemeleri tarım sektöründe yaygındır. Bu şekilde çalışan işçiler daimi işçiler gibi istihdam güvencesi veya görev süresi uzunluğundan faydalanmaz ancak ücretler, fazla mesai ödemesi, sağlık ve güvenlik koruması gibi istihdam süreleriyle ilgili olarak eşit faydalara ve istihdam koşullarına sahip olmalıdır.

Çalışma saatleri de işçilerin sağlığı ve yaşam kalitesi üzerinde güçlü bir etkisi olan diğer önemli bir çalışma koşuludur. Günlük ve haftalık çalışma saatleri, mola süreleri, vardiya süreleri ve mesai saatleri genellikle ulusal mevzuat ile belirlenir ancak tarım sektörü yaygın olarak bu kanunlardan muaf tutulur. Bu tarım işçilerinin korunmasında önemli bir eksikliktir, işçilerin çoğu uzun saatler çalışmak zorunda kalır, bu saatler ekim ve hasat dönemlerinde daha da uzayabilir. Sağlık risklerine rağmen, işçiler gelirlerini arttırmak için daha uzun saatler çalışmayı hatta izin günlerinde de işe devam etmeyi talep edebilir. Fazla mesai saatleri, ücretler, sağlık ve güvenlik dâhil olmak üzere ulusal mevzuat ve toplu sözleşmelerdeki gerekliliklere uygun olarak belirlenmelidir.

İLGİLİ ILO SÖZLEŞMELERİ

Birkaç ILO sözleşmesi, çalışma koşullarına ilişkin standartları belirler; bu standartlar ONLARI kanunlaştıracak hükümete yönlendirilir. Tarım işçileri çalışma saatleri (ILO C1 ve C30) veya haftalık izin (C14 ve C106) ile ilgili iki temel sözleşme kapsamına girmez. Ücretler bakımından, C 99 No’lu sözleşme devletlerden tarım sektörü için asgari ücret belirlemesini zorunlu kılar; 100 No’lu Eşit Ücret Sözleşmesi, erkekler ve kadınlar için eşit değerdeki işler için eşit ücret ilkesini şart koşar (bkz. “Ayrımcılık). 110 No’lu Plantasyonlar Hakkında Sözleşme (1958)

plantasyon işçilerinin istihdam koşullarını ele alır. Çalışma koşulları, istihdam sözleşmeleri, toplu sözleşmeler, ücretlerin ödenme yöntemleri, ücretli izin, haftalık izin, doğum izni, kaza tazminatı, örgütlenme özgürlüğü, iş denetimi, konut ve sağlık yardımını kapsar. Ayrıca, göçmen işçilerin işe alımı ve görevlerini de kapsar.

BCI'NIN AMACI

BCI ücretler ve çalışma saatleri gibi pamuk üretimi için “nakit standartlar” belirlemenin uygun olmadığı görüşündedir. Toplu ve bireysel sözleşme bunları ulusal mevzuat, toplu iş sözleşmeleri ve bireysel istihdam sözleşmelerinde belirler. BCI üreticilerin-işverenlerin ulusal istihdam mevzuatına uymasını ve ulusal mevzuatın belirli konularda BCI kriterlerinden daha yüksek standartlar belirlemesini talep eder.

Pamuk yetiştiriciliğinde ücretli istihdamın önemi ve yoksullukla ilişkisi sebebiyle, istihdam koşulları mevzusu İnsana Yakışır İş'in teşvikinde önemlidir. İstihdam Şartları başlığı altındaki çeşitli Kriterler orta ve büyük ölçekli çiftlikler için geçerli fakat küçük ölçekli çiftlikler için geçersizdir. Bu kriterler istihdam koşulları konusunu yövmiyeli işçi durumunda önemli olarak ele alan farklı odak bölgelerindeki Ulusal Çalışma Gruplarına danışılarak belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

Genel

ILO website on Working Conditions

<http://www.ilo.org/global/topics/working-conditions/lang--en/index.htm>

<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/wages/lang--en/index.htm>

<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/working-time/lang--en/index.htm>

ILO Conventions

Equal Remuneration Convention, 1951 (N°100)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C100

Minimum Wage Fixing Machinery (Agriculture) Convention 1951 (N°99)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C099

Plantations Conventions, 1958 (N°110)

www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C110

Agriculture Specific

FAO-ILO-IUF, 2007. Agricultural Workers and their Contribution to Sustainable Agriculture and Rural Development

www.fao-ilo.org/fileadmin/user_upload/fao_ilo/pdf/engl_agricultureC4163.pdf

ILO, 2008. Promotion of Rural Employment for Poverty Reduction. Report IV, International Labour Conference 97th Session

www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_091721.pdf

TEMEL MUAMELE VE DİSİPLİN UYGULAMALARI

Kriterler

Orta ve büyük ölçekli çiftlikler için geçerli kriterler

6.25 İşverenler fiziksel cezalandırma, zihinsel veya fiziksel cebir, cinsel veya başka türde taciz veya herhangi bir türde fiziksel veya sözlü istismarda bulunmaz veya bunlara müsamaha göstermez.

6.26 Disiplin tedbirleri açısından şeffaf ve açık bir politika mevcut olup işçilere önceden bildirilir. Bu sistem, adil uyarı ilkeleri içerir ve her türlü disiplin faaliyeti söz konusu davranış ile orantılıdır.

Bu iki kriter kendini açıklar niteliktedir. BCI için her çalışana saygılı bir biçimde davranılması çok önemlidir. Bu durum yeterince açıktır ancak BCI disiplin uygulamalarında adilliğin ve şeffaflığın önemini yansıtmak amacıyla bu konunun Düzgün İş İlkesi kapsamında açıkça ele alınması gerektiği görüşündedir.

Disiplin uygulamaları genellikle ulusal mevzuatla düzenlenir ancak kapsamın derecesi ve yapısı ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Özellikle, ülkelerin çoğunun iş yerinde söz konusu olan istismarı ceza gerektiren suç olarak kabul eden kendine özgü ulusal mevzuatı ve disiplin önlemlerinin işten çıkarılmaya kadar uzandığı düzenlemeleri vardır. Toplu sözleşmelerin disiplin prosedürleri ile ilgili maddelerinin olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. ILO'nun disiplin uygulamalarını ele alan belirli bir sözleşmesi yoktur. Buna rağmen, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi gibi konuya ilişkin farklı BM anlaşmaları vardır ve tedarik zincirlerindeki çalışma koşullarını kontrol etmeye yönelik ihtiyari girişimlerin çoğu disiplin prosedürleriyle ilgili standartlar içerir.

Adil disiplin prosedürleri işçilere karşı insanlık dışı muameleyi ortadan kaldırmaya yardımcı olmakla birlikte verimli ve uyumlu bir iş yeri ortamı yaratmaya yardımcı olacak mükemmel insan yönetimi için temel araçlardır. Orta ve büyük ölçekli çiftlikler söz konusu olduğunda, disiplin uygulamaları ile ilgili politikalar iş yerinde kabul edilebilir davranışlar hakkında net bir açıklama yapar ve uygunsuz davranış biçimlerinin gözlemlendiği durumlarda takip edilmesi gereken şeffaf ve adil bir çerçeve oluşturur. Bu durum, tüm işçilerin haklarının farkına varmalarını ve adil muamele görmelerini sağlar.

EK 1:**TERİMLER VE AÇIKLAMALAR****A****Acre:**

4,840 yard kareye veya 43,560 feet kareye eşit arazi ölçü birimi. Yaklaşık 0.4 hektardır.

Atık, atık içeriği:

Kütlü ve lif pamukta bulunan pamuk yaprağı. Atık içeriği, çırçırlanmış pamuğun içindeki yaprak miktarına karşılık gelir. Çırçırılama sırasında çıkarılan yaprak miktarı ile daha fazla atığı çıkarmak için artırılan temizliğin lif kalitesi üzerindeki kötü etkileri arasından bir denge kurulmalıdır. Temizleme döngüsü ne kadar çok uygulanırsa, life o kadar çok zarar verir. Özellikle de lif kopmalarına neden olur. Bu da kısa lif içeriğinin artmasına neden olur. Yetersiz yaprak dökümü de, pamukta çok fazla atık oluşmasının başlıca nedenlerindendir ve çok fazla atık içeriği riskini en aza indirmek için aşamalı büyümenin yönetilmesi gerekir. Kütlü, genellikle, hasat metoduna bağlı olarak çeşitli miktarlarda atık içerir; elle toplanan pamuk, makine ile toplanan pamuk ideal tarla şartlarında dikkatlice hasat edilse bile, az da olsa atığın kalmaması oldukça zordur. Çırçırılama boyunca temizleme ve kurutma işlemlerinde atığın büyük bir kısmı temizlense de, bütün atıkları temizlemek mümkün değildir. Atık içeriğini en aza indirmek, önemlidir; çünkü kalıntı olarak atılması gerekir ve bu da lif kaybına neden olur. Dahası, ayıklanamayan küçük ince atık parçacıkları üretilen iplik ve kumaşların kalitesini ve görünümünü bozar. Genelde, çok az miktarda atık içeren pamuklar, eşit koşullar altında, en yüksek eğirme değerine sahiptir.

Atmosferik Denge:

Atmosferin, düşey hava hareketlerine karşı gösterdiği dirençtir. Yüksekliğin artması ile sıcaklıktaki büyük bir düşüş, yukarı ve aşağı hava akımlarını artıran dengesiz bir durumu gösterir. Yüksekliğin artması ile sıcaklıktaki küçük bir düşüş, düşey hareketleri engelleyen istikrarlı bir durumu gösterir. Bir enverziyon nedeniyle, yüksekliğin artması ile sıcaklığın yükseldiği yerlerde, atmosfer son derece dengelidir. Atmosferik değişkenliğin göstergeleri, hızlı hareket eden kümülüs bulutları ve fırtınaların artmasıdır.

B**Basıra (zenk):**

Pamuk bitkisi ile beslendikleri sırada yaprak bitleri ve beyazsinekler tarafından salgılanan yapışkan ve şekerle zengin bir atık. Mahsulün büyümesini kötü etkileyebilir ve pamuk lifi üzerinde bulunduğu lifin işlenmesinde sorun yaşanabilir.

Balya:

İplik fabrikasına gönderilmeye hazır, genellikle koruyucu bir örtüye sarılmış ve bant veya telle bağlanmış, sıkıştırılmış pamuk lifidir. Sözleşmeye göre, bir balyanın ağırlığı istatistiksel olarak 480 pound'dur. Ancak, nominal pamuk balyası ağırlıkları menşei ülkeye bağlı olarak çeşitlilik gösterir; örneğin, standart bir balyanın ağırlığı Avustralya'da 227 kilogram (500 pound), Brezilya'da 180 kilogram (396.6 pound) ve Hindistan ve Pakistan'da 170 kilogramdır (375 pound). Gerçek veya fiziksel balya ağırlıkları, standart ağırlığa göre farklılık gösterir.

Bitki türü:

Belirli bir nitelik veya nitelikler birleşimi için seçilen ve bu özelliklerde belirgin, değişmeyen ve sabit olan ve uygun şekilde yetiştirildiğinde bu özellikleri koruyan bitki grubudur. (Uluslararası Kültür Bitkileri Adlandırma Yasası)

Biyoçeşitlilik:

Belirli bir yaşam alanındaki canlı çeşitliliği.

Biyokontrol ajanları:

Zararlı nüfusunu kontrol etmek için kullanılan parazitler, avcılar veya patojenler. Bunlar, arazide doğal yollarla oluşabilir veya gerektiğinde laboratuvarda yetiştirilip araziye salınabilir.

Büyük ölçekli çiftlikler:

BCI büyük ölçekli çiftlikleri yapısal açıdan ücretli iş gücüne sürekli olarak bağımlı olan çiftçiler olarak tanımlar. Pamuk ekilen alanın büyüklüğü 200 hektardan fazladır.

C/Ç**Çiçek yaprağı/Bürgü/Brakte Yaprak:**

Pamuk kozasının, pamuk tohumunu örten, açık bölümleri.

Çırçırılama:

Pamuk lifinin, pamuk tohumundan ayrıldığı işlem.

Kütlü Pamuk:

Bitkiden hasat edildiğinde ve çırçırılama öncesinde çiğite yapışık pamuk lifi.

D**Dayanıklılık: Strength**

Dayanıklılık, lif numunesinin boyuna gerilmeye direncinin ölçüsüdür ve lif ne kadar dayanıklı ise, o kadar iyidir; çünkü lif dayanıklılığı ile iplik ve kumaş kalitesi arasından doğrudan bir ilişki vardır. Dayanıklı lifler, bugünün yüksek hızdaki ip eğirme makinelerinin en üst kapasite ve verimlilikte çalışmalarına olanak vermelidir. Lif dayanıklılığı, türe özgü bir özelliktir ve uzunluk ve mikronere göre, kötü büyüme koşullarından daha az etkilenir.

Denitrifikasyon:

Bakteriler tarafından, toprak azotunun, azotlu gazlara dönüştürülmesiyle bitkide bulunan azotun kaybedilmesi

Doğal yaşam alanı:

Doğal yaşam alanı, gerçek biyoçeşitliliğin, insan tarafından bozulmaksızın, büyük oranda korunduğu alanlardır. Biyoçeşitliliğin bir kez bozulduğu ve ardından insanlar veya doğal güçler tarafından yeniden yapılandırıldığı veya oluşturulduğu alanlarda buna dahil olabilir.

Düzgün İş:

Düzgün iş, BCI için Uluslararası Çalışma Örgütü 'nün (ILO) kadın ve erkeklerin verimli bir biçimde insanlık onurunu çiğnemeyen, güvenli, eşit ve özgür koşullar altında çalışmasını sağlayan işi tanımlamak için oluşturduğu kavramla aynı anlamı taşır.

E**Entegre Zararlı Yönetimi:**

BCI, FAO'nun Uluslararası Böcek İlacı Dağıtımı ve Kullanımı Tüzüğü' ndeki Düzenlenmiş (Versiyon,2002) Entegre Zararlı Yönetimi tanımını benimser. Entegre Zararlı Yönetimi (EZY) mevcut zararlı kontrol tekniklerinin tamamının dikkatle gözden geçirilmesi; zararlı popülasyonunun artmasını engelleyen, böcek ilaçlarını ve diğer müdahale türlerini ekonomik zarar eşiğine göre yöneten, bunların insan sağlığına ve çevreye olan zararını en alt seviyede tutan uygun önlemlerin entegrasyonu anlamına gelir.

F**Feromon:**

Bir organizma tarafından salgılanan ve aynı türün karşı cinsinin davranışlarını etkileyen bir madde.

G**Genotip:**

Bir organizmanın genetik yapısı.

H**Ham pamuk (pamuk lifi):**

Çırçırılama işlemi esnasında pamuk tohumundan ayrılan pamuk lifi. Her bir pamuk lifi, pamuk tohumundan yükselen tek bir hücredir.

Havlar (Naps)

Geniş, nispeten gevşek lif öbekleri veya dolaşmış lif yığınları. "Havlı" kavramı, genellikle, sert görünümlü lifi tanımlar. Havın, pamuk tohumu nemli olmasından ve çırçırıldaki tohum rulosunun, liflerin hatalı ayrıştırılmasına neden olacak kadar sıkı olmasından kaynaklandığı belirtilir.

Hazırlama:

Çırçırılanmış pamuk lifinin sertlik veya yumuşaklık derecesi ölçütü. Genellikle, sert pamuğa göre yumuşak pamuktan daha az atık daha yumuşak ve düzgün iplikler elde edilir.

Hektar:

10,000 metre kareye eşit arazi ölç birimi. Yaklaşık 2.47 acre.

i**İşçiler:**

BCI, işçileri, pamuk çiftliklerinin maaşlı çalışanları olarak tanımlar. Göçmen, geçici, sezonluk, taşeron ve devamlı işçiler de buna dâhildir. Aile üyelerinin, doğrudan pamuk çiftçileri tarafından istihdam edildiği yerlerde, “işçiler” kavramı onları da kapsar.

K

Kalite:

Çok miktarda pamuğun iplik ve tekstil işleme için uygunluğunu etkileyen özellikler bütünü. BCI'nin amaçları doğrultusunda, lifin uzunluk, dayanıklılık, incelik, olgunluk ve renk ile ilgili kalıcı özelliklerinin yanında harici özellikleri içerir, özellikle de kirlenmede.

Kısa lif içeriği (KLi):

Kısa lif içeriği, 12.7 mm/ 0.5 inç uzunluğun altındaki lif sayısı ölçütüdür. Uzunluk eşitliği ile birlikte, daha az kısa lif, daha az pamuk atığının üretilmesine ve iplik fabrikasının daha verimli olmasına yol açar. Ayrıca iplik kalitesi, kısa lif içeriğinin azaltılması ile artar. Makine ile hasat edilen pamuk, elle hasat edilen pamuğa göre kabul edilemez seviyelerde kısa liflerin oluşmasına daha yatkındır.

Kirlenme:

Her türlü yabancı madde, yani çok miktarda pamuğun içinde bulunan pamuk lifi veya (pamuk yaprağı) dışındaki her türlü madde. Bunlar, insan kaynaklı (örn. Makine yağı, plastik, kumaş, kıl, makine parçaları) veya doğal (kabuk, çimen, tohum zarfı parçaları) olabilir.

Kirlenme toplama, nakliye ve çırçır sırasında meydana gelebilir ve jüt, kumaş, iplik parçaları, polietilen, polipropilen sicim parçaları, insan ve hayvan kılları, metal parçaları, kuş tüyleri, kâğıt, sigara paketleri vs. içerebilir.

Kişisel Koruyucu Donanım:

Zirai ilaçlara karşı koruma sağlamak için tasarlanan her türlü özel kıyafet, materyal veya malzeme.

KOK:

Kalıcı Oganik Kirleticilerin, (Stockholm Sözleşmesine göre), sabit ve kalıcı oldukları için çevreye son derece zararlı oldukları düşünülür. Yağlı dokularda yüksek konsantrasyonlarda birikirler, besin zincirinde biyo-magnifiye olarak çevrede uzun mesafeler boyunca taşınırlar. İnsanlar ve hayvanlar üzerinde zehirli ve kronik etkileri vardır.

Koruyucu toprak işleme:

Toprak yüzeyinin en az %30'unu ürün artıkları/ bitki ile kaplı olarak bırakan toprak işleme sistemi.

Kriterler:

Üretim İlkeleri altında sıralanan kriterler, her bir Üretim İlkesinde belirtilmesi gereken belirli alanlarla ilgili daha fazla detay sağlar.

Kuyruksuyu:

Pamuk tarlası yüzeyinden tahliye olan su.

Küçük ölçekli çiftlikler:

BCI küçük ölçekli çiftlikleri yapısal açıdan çiftçilerin ücretli sürekli iş gücüne bağımlı olmadıkları Üretici Birimleri olarak tanımlar. Pamuk ekilen alanın büyüklüğü 20 hektarı geçmez.

L

Lif uzunluğu:

Uzunluğa bakın.

M

Mikroner:

Mikroner, iki farklı lif niteliğinin birleştirilmiş ölçüsüdür.

1. lifin kalınlığı (inceliği), yani çapı; ve

2. lif duvarının (içi boş tüp şeklindeki pamuk) kalınlığı (olgunluğu). Lif duvarının kalınlığı, geç sezon stresi gibi çevresel faktörler tarafından belirlenirken, lif çapı çoğunlukla genler tarafından belirlenir. Lifi inceliği, eğirme makinesi için önemlidir; çünkü ince pamuk, belirlenen iplik kesit alanı başına daha fazla lifin gelmesini sağlar. Bu da ipliğin daha sağlam olmasını sağlar. Düşük mikronerli (olgunlaşmamış) lif, sorun yaratır; çünkü nep oluşmasına neden olur. Ayrıca daha kısa lifler ve daha düşük uzunluk düzgünlüğü ile sonuçlanması daha olasıdır. Tüm bunlar, iplik fabrikasının verimini ve bu pamuktan üretilen ipliğin ve kumaşın kalitesini düşürür.

N

Neps:

Neps, küçük lif topaklanmaları veya dolaşmalarıdır ve şu 3 gruba ayrılırlar.

1. biyolojik neps
2. mekanik neps
3. Beyaz benekler.

Neps, çevresel faktörlerden veya işlemeden kaynaklanabilir; her bir kaynağın kesin olarak ne derecede etkilediği bilinmiyor. Potansiyel sebeplerin listesi uzundur ve olgunlaşmamış lifleri, yetersiz tel uzunluğu, nem içeriğini, inceliği, pamuk toplayıcısı tarafından mekanik taşıma ve / veya çırçırı, baştan sona hasat işlemlerini, yaprakların olgunlaşmadan dökülmesini, hastalık ve donu kapsar.

Daha uzun ve ince pamuk lifleri, daha kısa ve kaba liflere göre nep oluşmasına daha yatkındır. Pamuk tiftiğindeki nepler, eğirmiş iplikteki neplere dönebilir. Bu da ipliğin, kalitesini düşürür; çünkü neps, bitmiş kumaşta beyaz noktalara veya beneklere neden olabilir.

O/Ö

Olgunluk:

Pamuk lifi büyüdükçe ve olgunlaştıkça, hücre duvarı kalınlaşır. Lif olgunluğu, pamuk lifinin hücre duvarının çepere göre kalınlaşma derecesi ile belirlenir. Lif gelişimi ve hasatın zamanlanması boyunca düşük sıcaklıklar, lif olgunluğunu normal sıcaklıklardan daha çok etkileyebilir.

Organik madde:

Toprakta canlı organizmalardan kaynaklanan, karbon içeren madde.

Orta ölçekli çiftlikler:

BCI orta ölçekli çiftlikleri yapısal açıdan çiftçilerin sürekli ücretli iş gücüne olarak bağımlı oldukları Üretici Birimleri olarak tanımlar. Pamuk ekilen alan 20 ile 200 hektar arasındadır.

Ötrofikasyon:

Sudaki besin maddelerinde (özellikle de nitrojen ve / veya fosfor) artış, bitkide aşırı büyümeye ve çürümeye neden olur; bu da karşılığında alg patlamasına ve su kalitesinin düşmesine neden olur. Alg patlaması, balıkların nefes alması için gerekli oksijeni tüketebilir ve ölmelerine neden olabilir.

P**Pamuk kozası:**

Pamuk bitkisinin meyvesi veya tohum kapsülü. Pamuk kozalarının, tipik olarak, 4 veya 5 adet bölümü (gözü) vardır; bunların her biri pamuk liflerinin büyüdüğü 6-10 adet tohum içerir.

Pamuk lifi (ham pamuk):

Çırçırılama işlemi esnasında pamuk tohumundan ayrılan pamuk lifi. Her bir pamuk lifi, pamuk tohumundan yükselen tek bir hücredir.

Parazit:

Başka bir organizmanın içinde veya üzerinde yaşayan organizma.

Parazitoid:

Bitki zararlısını öldüren böcek parazitleri.

pH:

Asitlik veya bazlık ölçüsü. Pamuk, pH derecesi 6 ve 8 arasında olan toprakları tercih eder.

Pupa :

Dönüşüme uğrayna bir böceğin yaşam evreleri, örn. Pamuk kurdunun yaşam döngüsünde tırtıl (larva) ve güve (erişkin) arasındaki aşamalar.

R**Kıyı alanı:**

Su birikintilerini, nehirleri ve akıntıları çevreleyen kara parçası.

Renk:

Renk, pamuk lifinin beyazlık ve parlaklık ölçüsüdür. Renk, hava koşullardan ve açık kozanın hava koşullarına maruz kalma süresinden doğrudan etkilenir. Koza açıldıktan ve pamuk lifi neme ve ışığa maruz kaldıktan hemen sonra renk bozulmaya başlar. Rengi etkileyebilecek diğer faktörler: haşere zararı, hasat sırasında yeşil yaprak, çok yüksek nem içerikli pamuk tohumu, yanlış depolama ve pamuğun tozlu yollardan nakledilmesi. Anormal renk, kalitede

azalmanın göstergesi olabilir ve ham pamuğun rengindeki çeşitlilik, bu pamuktan yapılan boyalı kumaşın renginde de çeşitliliğe neden olabilir.

Rotterdam Sözleşmesi:

Belirli tehlikeli kimyasallar ve zirai ilaçlar Ön Bilgilendirmeli Onay Prosedürü'ne ilişkin Rotterdam Sözleşmesi, 1998 yılında yürürlüğe girmiştir. Herhangi bir ülkede yasaklanan veya kullanımı ciddi şekilde kısıtlanan bir maddenin uluslararası ticaretinin, ihracatı gerçekleştiren ülkenin hükümetinin önceden izni alınmaksızın işlenmemesini garanti altına almak için hazırlanmıştır. Bu maddenin belirli tehlikeleri ve bu tehlikeleri kontrol metodları ile ilgili bilgilerin, izin verilmeden önce bildirilmesi gerekir.

S

Sınıf:

Bir pamuk numunesinde, temel sınıflandırıcının renk, gözle görülür atık ve hazırlama (çırçırılama) değerlendirmesine dayalı genel görünümüdür. Burada hazırlama, pamuğun çırçırıldığı yumuşaklık veya sertlik derecesi ve çırçırılan pamuk lifinin nispeten nopeli ve tüylü olması şeklinde tanımlanır. Çırçırlamadan sonra uzun pamukların görünümü, kısa pamuklara göre daha sert olacaktır. Sınıflandırıcı için, tüylerin (havlar) belirlenmesi nispeten daha kolaydır; ancak pamuğun kalitesine nopeler kadar zarar vermez. VEYA pamuğun sınıfına göre gruplandırılması, pamuğun kalitesini resmi standartlara göre sınıf açısından tanımlama sanatı ve bilimidir. Sınıflandırma, ham pamuğun kalitesinin gözle/ görsel denetlenmesine ve değerlendirilmesine dayanır.

Sodali toprak:

Aşırı derecede sodyum içeren toprak. Sodali topraklar, artan yapısal dengesizlik riski taşır ve mahsülün büyümesini olumsuz etkileyebilir. Sodallılığın göstergeleri, nemlendirme, toprağın suyun emmesi esnasında dağılma (kum siltinin ve kilin ayrılması) ve kuru iken kabuklanmayı içerir.

Stockholm Sözleşmesi:

Kalıcı Organik Kirleticiler (KOK) ile ilgili Stockholm Sözleşmesi, kalıcı organik kirleticilerin üretimini ve kullanımını aşamalı olarak bitirmeyi öngörür. 9 zirai ilaç bu listeye dahildir: aldrin, klordan, dieldrin, DDT, endrin, heptaklor, heksaklorobenzen, mireks ve toksafen.

Stopaj dönemi:

Zirai ilacın uygulanmasının ardından, mahsül hasat edilmedne önce geçmesi gereken zaman.

Su tablası:

Zeminin tamamen doymuş hale geldiği nokta. Bu seviyenin altında, her bir toprak tanesi ve kaya çatlağı arasındaki gözenek boşlukları tamamen suyla doludur.

T

Tel Uzunluğu:

Uzunluğa bakın.

Tohum kabuğu parçaları (TKP):

Tohum kabuğunun, çırçırlamadan sonra life yapışan kısımları. İstenmeyen parçalardır.

Toprak işleme:

Toprağın makine ile işlenmesi

Toprak yapısı:

Toprak parçacıklarının düzenini tanımlar: toprak parçacıkları arasındaki alanların (gözeneklerin) boyutu, şekli ve devamlılığının yanı sıra parçacıkların boyutu, şekli ve dengesi dahildir.

Toprağın suyu emmesi:

Bitki köklerinin, su altında olduğu ve kökler için gerekli olan oksijeni engellediği uzun dönem. Bitkinin, suyu ve besinleri eksik alımı ile sonuçlanır. Bu da, karşılığında, mahsulün ve ürünün büyümesini olumsuz etkileyebilir.

Tuzlanma:

Yüksek tuz (tuzlanma süreci), özellikle de sodyum klörür içerikli toprak. Pamuk, tuza nispeten dayanıklı bir mahsul olmasına rağmen, çok tuzlu topraklar, ürünleri etkileyecektir. Nöbetleşe mahsul ekme (baklagiller) kapasitesi, tuzlu topraklardan olumsuz etkilenebilir. Tuzlu içeriğin göstergeleri, mahsulün az gelişmesi, tuza dayanıklı otların artması ve toprağın uzun süreli nemli olmasını içerir.

U**Uzunluk:**

Pamuk lifinin uzunluğu. Dayanıklılık konusunda olduğu gibi, ne kadar uzun olursa o kadar iyidir. Esas uzunluk, temel olarak türe göre belirlenirken, mevsimsel/ sezonluk unsurlar, türün mümkün olan en yüksek uzunluğa erişme kapasitesini etkileyebilir. Esas uzunluk için önemli stres faktörleri, yüksek sıcaklıklar, aşırı nem stresi ve potasyum eksikliğidir.

Uzunluk düzgünlüğü:

Uzunluk düzgünlüğü, ortalama lif uzunluğu ve üst yarı ortalama uzunluğu oranıdır. Lif uzunluğu ne kadar düzgün olursa, pamuğun işlenmesi için o kadar iyi olur; çünkü çeşitlilik, düzgün dayanıklılık ve kalitede ipliklerin üretilmesini zorlaştırır. Uzunluk düzgünlüğü için ölçüm değeri ne kadar düşük olursa, numunedeki kısa liflerin oranı o kadar yüksek olur ve iplik fabrikasının verimi düşer; çünkü atık lif miktarı (iplikte sonlanmayan ham pamuk) artar.

Üretim İlkeleri:

Üretim İlkeleri çiftçinin Better Cotton üretimi için kendi denetimi altında belirlediği kapsamlı alanları açıklar. Üretim İlkeleri altında sıralanan Kriterler, her Üretim İlkesi dahilinde değinilmesi gereken özel alanlara ilişkin daha fazla bilgi sağlar. Bu esasların ilgili Kriterleri, dünya genelinde Better Cotton üretiminin ele aldığı konuların ortaklık düzeyini belirler.

Y**Yapışkanlık:**

Yapışkanlık, lif üzerinde böcekler tarafından bırakılan (örn. yaprak bitlerinin beyazsinekleri bıraktığı balsırası) veya bitkinin kendisi tarafından üretilen şekerli kalıntılardan kaynaklanır. İplik fabrikalarının, yapışkanlığa toleransı neredeyse sıfırdır; çünkü yapışkan pamuk iplik fabrikasında büyük zarara yol açabilir. Şekerli kalıntılar, iplik fabrikasındaki makinelerin

yüzeylerine yapışarak, temizlemek için eğirme makinesinin kapatılmasını gerektirir ki bu da üretim masraflarını artırır.

Yaprak Dökülmesi:

Hasat hazırlığında pamuk bitkisinin yapraklarından arındırılması.

Yararlı böcekler:

Predatör ve zararlıları avlayan ve öldüren parazitöitler.

W

WHO Sınıf I:

Dünya Sağlık Örgütü Sınıf 1 a and 1 b: Dünya Sağlık Örgütü tarafından, akut zehirliliğe bağlı olarak, Aşırı zararlı (1 a) veya Çok zararlı (1 b) olarak sınıflandırılan zirai ilaçlar.

Z

Zirai İlaç:

Her türlü zararlıyı engellemeye, yok etmeye veya kontrol etmeye yönelik madde veya madde karışımı. Terim, meyveyi zayıflatmak veya meyvenin olgunlaşmadan düşmesini engellemek için kullanılan bitki büyüme düzenleyicisi, yaprak dökücü ilaç ve kurutma ajanı gibi maddeleri kapsar. Ayrıca hasattan önce ya da sonra, depolama ve taşıma süresince ürünün zarar görmesini engellemek için kullanılan maddeler de bu terim kapsamına dahildir. FAO'nun Uluslararası Böcek İlacı Dağıtımı ve Kullanımı Tüzüğü' ndeki Düzenlenmiş (Versiyon,2002) Terim, biyolojik zirai ilaçların yanı sıra, böcek ilaçları, zararlı ot ilaçları, mantar ilaçları, akar öldürücüler, bitki büyüme düzenleyicilerini de kapsar. Bu amaçlar doğrultusunda uygulanan sentetik veya doğal maddeler arasında ayırım yapılmaz.

EK 2:**WHO Sınıf I, Stockholm ve Rotterdam Sözleşmeleri kategorilerinde yer alan kimyasallara ilişkin kılavuz**

Aşağıdaki listeler, yalnızca kılavuz amaçlıdır ve bileşiklerin hepsi deyatlı olarak ilgili listede yer almaz (örneğin, rodentisidler WHO Sınıf I listelerinde yer almaz.). Belirli detaylar, içerik ve referanslar için esas kaynaklara başvurulmalıdır.

Bir kimyasalın bu ekte listelenmesinin, pamuk üretiminde muhakkak kullanıldığı anlamına gelmediğini lütfen göz önünde bulundurun.

WHO sınıflandırması için, aşağıdaki listeler aktif içerikleridir; herhangi bir ürünün son sınıflandırması, formülüne bağlıdır. Zirai İlaçların Tehlike Oranlarına Göre WHO Tarafından Önerilen Sınıflandırılmasında (2004) belirtildiği gibi, 2006 yılındaki düzeltmelerle birlikte, "tüm ürünlerin son sınıflandırılması, formülasyon ile yapılmaya çalışılmıştır. Aşağıdaki tablolarda verilen sınıflandırma, aktif maddelerden oluşur ve gerçek formülasyonun son sınıflandırması için yalnızca bir başlangıç noktası oluşturur".

WHO Class I a

Ortak Ad	Notlar
Aldicarb	
Brodifacoum	
Bromadiolone	
Bromethalin	
Calcium cyanide	
Captafol	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Chlorethoxyfos	
Chlormephos	
Chlorophacinone	
Difenacoum	
Difethialone	
Disulfoton	
Diphacinone [ISO]	
EPN	
Ethoprophos	
Flocoumafen	
Hexachlorobenzene	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Mercuric chloride	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>

Mevinphos

Parathion *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Parathion-methyl *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Phenylmercury acetate

Phorate

Phosphamidon *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Sulfotep

Tebupirimfos

Terbufos

Kaynak:

Dünya Sağlık Örgütü http://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard_2009.pdf
[pages 19-20]

WHO Class I b

Ortak Ad Notlar

Acrolein

Allyl alcohol

Azinphos-ethyl

Azinphos-methyl

Blasticidin-S

Butocarboxim

Butoxycarboxim

Cadusafos

Calcium arsenate

Carbofuran *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Chlorfenvinphos

3-Chloro-1,2-propanediol

Coumaphos

Zeta-cypermethrin

Demeton-S-methyl

Dichlorvos	
Dicrotophos	
Dinoterb	
DNOC	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Edifenphos	
Ethiofencarb	
Famphur	
Fenamiphos	
Flucythrinate	
Formetanate	
Furathiocarb	
Heptenophos	
Isoxathion	
Lead arsenate	
Mecarbam	
Mercuric oxide	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Methamidophos	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Methidathion	
Methiocarb	
Methomyl	
Monocrotophos	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Nicotine	
Omethoate	
Oxamyl	
Oxydemeton-methyl	
Paris green	
Pentachlorophenol	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Propetamphos	
Sodium arsenite	
Sodium cyanide	

Strychnine
Tefluthrin
Thallium sulfate
Thiofanox
Thiometon
Triazophos
Vamidothion
Warfarin
Zinc phosphide

Kaynak:

Dünya Sağlık Örgütü http://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard_2009.pdf
[pages 20-23]

**Rotterdam Sözleşmesi
(Ön Bilgilendirmeli Onay)**

Ortak Ad	Notlar
2, 4, 5-T ve onun tuz ve esterleri	
Alachlor	
Aldicarb	
Aldrin	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Binapacryl	
Captafol	
Chlordane	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Chlordimeform	
Chlorobenzilate	
DDT	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
1,2-Dibromoethane (EDB)	
Dieldrin	<i>Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir</i>
Dinitro-ortho-cresol (DNOC) ve tuzları	
Dinoseb ve dinoseb tuzları	
DNOC ve tuzları (amonyum tuz ve sodyum tuz gibi)	

Endosulfan *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Ethylene dichloride

Ethylene oxide

Fluoroacetamide

HCH (mixed isomers)

Heptachlor *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Hexachlorobenzene *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Lindane *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

İnorganik civa bileşikleri, Alkali civa bileşikleri ve Alkyloxyalkyl ve aril civa bileşikleri

dahil olmak üzere Civa bileşikleri

Pentachlorophenol 2,4,5-T

Toxaphene *Rotterdam Sözleşmesi'nde belirtilir*

Bütün tributyltin bileşikleri: Tributyltin oxide, Tributyltin fluoride, Tributyltin methacrylate, Tributyltin benzoate, Tributyltin chloride, Tributyltin linoleate. Tributyltin naphthenate dahil

Tozlaşabilen toz fomüller aşağıdaki bileşimleri içeren: %7 ve üzeri Benomyl, %10 ve üzeri Carbofuran, %15 ve üzeri Thiram

Methamidophos (600 g aktif bileşen/ L'yi aşan maddelerin çözünebilir sıvı formülasyonları)

Methyl-parathion (19.5% veya üzeri emülsiyon konsantrasyonu (EC), aktif bileşenler ve 1.5%, 2% ve 3% aktif bileşen içeren tozlar)

Monocrotophos (19.5% veya üzeri emülsiyon konsantrasyonu (EC), aktif bileşenler

ve 1.5%, 2% ve 3% aktif bileşen içeren tozlar)

Parathion (19.5% veya üzeri emülsiyon konsantrasyonu (EC), aktif bileşenler ve 1.5%, 2% ve 3% aktif bileşen içeren tozlar – kapsül süspansiyolar (CS) hariçi bu maddenin aerosolleri, toz (DP), emülsiyon konsantrasyonu (EC), granüller (GR) ve ıslatılabilir tozlar (WP) dahildir

Phosphamidon (1000 g aktif bileşen/L'i aşan maddenin çözünebilir sıvı formülasyonları)

Zirai İlaçların Tehlike Oranlarına Göre WHO Tarafından Önerilen Sınıflandırılmasında (2004) belirtildiği gibi, "PIC Sözleşmesine göre, bir kimyasalın ihracatı, yalnızca ithal eden Tarafın ön bilgilendirmeli onayı ile gerçekleştirilebilir. ÖBO prosedürü, ithalatçı konumundaki ülkelerin belirli bir kimyasalın gelecekteki sevkiyatlarını kabul edip etmeyeceğine dair resmi karar verme ve ihracatçı ülkenin ithalatçı ülkenin kararlara uygunluğunu tespit amaçlı kullanacağı bir araçtır. Amaç, ihracat ve ithalatçı ülkeler arasında insan sağlığını ve çevreyi bu tür kimyasalların zararlı etkilerinden korumada sorumluluğun paylaşılmasını teşvik etmektir. (Detaylı bilgi için: <http://www.pic.int/>)"

Kaynak:

Dünya Sağlık Örgütü

Stockholm Sözleşmesi

(Ek A – ÇIKARMA - Bölüm I ve EK B-KISITLAMALAR- Bölüm I)

Ortak Ad Notlar

Aldrin

Chlordane

Chloredecone

Dieldrin

Dichlorodiphenylt-richloroethane (DDT)

Endrin

Heptachlor

Hexachlorobenzene

Hexachlorocyclohexane

Lindane

Mirex

Pentachlorobenzene

Perfluorooctane sulfonic acid, onun tuzları ve perfluorooctane sulfonyl fluoride

Teknik endosulfan ve ona bağlı isomerler

Tetrabromodiphenyl ether ve pentabromodiphenyl ether

Toxaphene

Kaynak:

<http://chm.pops.int>

EK 3:**İLGİLİ İLO SÖZLEŞEMELERİNİN ÖZETİ****TEMEL SÖZLEŞMELER**

ILO, sekiz sözleşmesini dünya çapında işçi haklarının dayanağı olarak konumlandırmıştır. Bu sözleşmeler aşağıda özetlenmiştir. Sekiz sözleşme, temel olarak uluslararası dört çalışma standardında toplanmıştır:

1. İşçiler, her yerde sendikal örgütlenme ve çalışma şartları ile ilgili toplu müzakere hakkına sahip olmalıdır.
2. İşçiler, kölelik, iş mahkûmiyeti, siyasi zorunlu çalışma veya borç senedi için zorunlu çalışma gibi her türlü zorla çalışmadan muaf olmalıdır.
3. Çocuklar ve 15 yaşın altındaki bireyler (veyahut ulusal yasadaki tanım temel alınabilir) çalışmamalıdır ve bu şekilde özgürce eğitim ve gelişim imkânına sahip olmalılar.
4. Ücretlendirmede cinsiyete dayalı ayrımın yasak olduğu gibi, cinsiyet, ırk, milliyet, din, siyasi görüş veya sosyal kökene dayalı ayrım da yasaktır.

ILO'nun sekiz temel sözleşmesi, gelişmekte olan ülkelerde olduğu kadar sanayi ülkelerinde de uygulanan uluslararası standartlardır (fakat özel sektöre değil, üye ülkelere yöneliktir). ILO temel sözleşmeleri, çalışma standartları için zorunlu olduğundan, BM Küresel İlkeler Sözleşmesi ve OECD Çokuluslu Şirketler Rehberi gibi bir grup rehber ile birleştirilmiştir.

Örgütlenme Özgürlüğü**Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması, 1948 (No.87)**

Bu temel sözleşme, işçi ve işverenlerin, önceden yetkilendirme olmaksızın kendi istekleriyle örgüt kurma ve örgüte katılma hakkını öngörür. İşçi ve işverenlerin örgütleri serbestçe toplanır ve idari merciler tarafından feshedilmeye veya askıya alınmaya tabi değildir. Uluslararası işçi ve işveren örgütleri ayrıca federasyon veya konfederasyonlar kurma veya bunlara katılma hakkına sahiptir.

Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı Sözleşmesi, 1949 (No. 98)

Bu temel sözleşme, istihdam koşul ve şartlarının toplu sözleşmelerle belirlenmesi yönünde bir görüş yaratmak, işverenler/işveren örgütleri ve işçi örgütleri arasında gönüllü müzakere sisteminin geliştirilmesini ve kullanılmasını desteklemek ve teşvik etmek için, gerektiğinde ulusal koşullara uygun önlemlerin alınmasını öngörür.

Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması**Zorla Çalıştırma Sözleşmesi, 1930 (No. 29)**

Bu temel sözleşme, “herhangi bir kişinin ceza tehdidi altında ve bu kişinin tam isteği olmaksızın mecbur edildiği tüm iş veya hizmetler” olarak tanımlanan her türlü zorla veya zorunlu çalıştırma şeklini yasaklar. Zorunlu askeri hizmet, olağan kamu hizmeti, bir mahkemenin verdiği mahkûmiyet kararının bir sonucu olarak (Çalışma veya hizmetin bir kamu makamının nezaret ve kontrolü altında icra edilmesi ve söz konusu kişinin özel kişilerin, şirketlerin veya özel-tüzel kişilerin hizmetine bırakılmaması veya verilmemesi şartıyla) acil durumlar ve toplum fertleri tarafından doğrudan doğruya toplum menfaatine yapılan küçük çaplı toplumsal hizmetler istisna sayılır. Ayrıca sözleşme, zorla veya zorunlu çalıştırmanın kanuna aykırı bir suç olarak

cezalandırılmasını ve bu Sözleşme'yi onaylayan her üyenin kanunca getirdiği müeyyidelerin gerçekten etkili ve tam olarak uygulanmasının sağlanmasıyla yükümlü olmasını öngörür.

Zorla Çalıştırmanın Yasaklanması Sözleşmesi (1957) (No. 105)

Bu temel sözleşme, siyasal zorlama veya eğitime veya siyasi fikirlere sahip olan veya bu fikirleri ifade eden şahıslara veya kurulu siyasi, sosyal veya ekonomik sisteme karşı ideolojik bakımdan muhalefet eden kimselere bir ceza; işgücünü harekete geçirme, ekonomik gelişme amacıyla işgücünü kullanma yöntemi; çalışma disiplini sağlama aracı; greve katılanları cezalandırma aracı ve ırkçı, toplumsal, ulusal veya dini ayrımcılık aracı olarak zorla veya zorunlu çalıştırmanın kullanılmasını yasaklar. Ayrıca, zorla veya zorunlu çalıştırma, Çocuk İşçiliğinin En kötü Biçimleri Sözleşmesinde, 1999 (No. 182), çocuk işçiliğinin en kötü biçimi olarak kabul edilir.

Eşitlik

Eşit Ücret Sözleşmesi, 1951 (No. 100)

Bu temel sözleşme, onaylayan tüm ülkelerin, eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği prensibinin tüm işçilere uygulanmasını sağlamalarını gerektirir. "Ücret" kavramı, işçinin çalıştırılması nedeniyle işveren tarafından işçiye nakdi veya ayni olarak doğrudan veya dolaylı olarak ödenen normal veya asgari ücret veya aylıkla, sağlanan bütün diğer değerleri kapsayacak şekilde tanımlanır.

Ayrımcılık (İstihdam ve Meslek) Sözleşmesi, 1958(No. 111)

Bu temel sözleşme, "Ayrımcılık" kavramını, ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal inanç, ulusal veya sosyal köken bakımından yapılan iş veya meslek edinmede veya edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan her türlü ayrılık gözetme, ayrı tutma veya üstün tutma olarak tanımlar. Sözleşmeyi onaylayan ülkelerin, ulusal şartlara ve tatbikata uygun metotlarla; bu sözleşmede ele alınan anlamda her türlü ayrımı ortadan kaldırmak maksadıyla iş veya meslek edinmede ve edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği geliştirmeyi hedef tutan milli bir politika tesbit ve takip etmesini gerektirir. Bu, mesleki eğitime, bir işe ve çeşitli mesleklere girme ile ilgili ayrımcılığı ve çalışma şartlarını da kapsar.

Çocuk İşçiliğinin Kaldırılması

Asgari Yaş Sözleşmesi, 1973 (No. 138)

Bu temel sözleşme, istihdam veya çalışmaya kabul edilmek için genel asgari yaşı 15 (hafif işler için 13) ve tehlikeli işler için asgari yaşı 18 (belirli kesin koşullar altında 16) olarak kabul eder. Ekonomisi ve eğitim olanakları yeterince gelişmemiş yerlerde genel asgari yaştan başlangıçta 14 (hafif işler için 12) olarak kabul eder.

Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimleri Sözleşmesi, 1999 (No. 182)

Bu temel sözleşme, "çocuk" kavramını, 18 yaşın altındaki birey olarak tanımlar. Onaylayan ülkelerin çocukların alım-satımı ve ticareti, borç karşılığı veya bağımlı olarak çalıştırılması ve askeri çatışmalarda çocukların zorla ya da zorunlu tutularak kullanılmasını da içerecek şekilde zorla ya da mecburî çalıştırılmaları gibi kölelik ve kölelik benzeri uygulamaların tüm biçimleri, çocuğun fahişelikte, pornografik yayınların üretiminde veya pornografik gösterilerde kullanılması, bunlar için tedariği ya da sunumu, çocuğun özellikle uyuşturucu maddelerin üretimi ve ticareti gibi yasal olmayan faaliyetlerde kullanılması ve çocukların sağlık, güvenlik veya ahlaki gelişimleri açısından zararlı olabilecek işler gibi çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerini

kaldırmasını gerektirir. Sözleşme, onaylayan ülkelerin çocukların en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinden uzaklaştırılmaları, sosyal uyumları ve rehabilitasyonları için gerekli ve uygun doğrudan yardımı sağlamasını gerektirir. Ayrıca, ülkelerin, çocukların en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinden uzaklaştırılmaları için ücretsiz temel eğitim ve mümkün ve uygun olduğu takdirde mesleki eğitim sağlamasını gerektirir.

Yalnızca tarıma uygulanabilen ILO Sözleşmeleri

Yukarıda belirtilen temel sözleşmelere ek olarak, yalnızca tarımsal çalışmayla ilgili olan bazı sözleşmeler vardır.

Plantasyonlar Sözleşmesi, 1958 (No.110)

Bu sözleşme, göçmen işçilerin işe alınmasını ve çalışmasını kapsar ve istihdam sözleşmeleri, maaşlar, çalışma saatleri, tıbbi yardım, anneliğin korunması, iş kazası tazminatı, örgütlenme özgürlüğü, iş denetimi ve konaklama hususunda plantasyon işçilerine koruma sağlar.

Tarım İşçileri Örgütleri, 1975 (No.141)

Ücretli işçi ya da kendi hesabına çalışan bütün tarım işçileri, önceden izin almaksızın örgüt kurma ve yalnızca bu kuruluşların kurallarına bağlı kalmak koşuluyla diledikleri örgütlere üye olma hakkına sahiptir. Örgütlenme özgürlüğü ilkelerine tam olarak saygı gösterilir; tarım işçileri örgütleri bağımsız ve isteğe bağlı kuruluşlar olacak ve tüm müdahale, zorlama ve baskıdan uzak tutulur. Ulusal politika, ekonomik ve sosyal kalkınmaya ve bunların getireceği yararlar katılmalarının etkin bir aracı olarak işçilerinin isteğe bağlı, güçlü ve bağımsız sendikalar kurmalarını ve geliştirmelerini kolaylaştırır.